

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Akademický rok: 2006/2007

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Negativní vliv působení médií na děti předškolního věku

The Negative Influence of Media Leverage on Pre-school Children

Autor: Hana Szolgayová

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

Vedoucí práce: prof. Dr. Gabriel Švejda, CSc.

2007

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma ***Negativní vliv působení médií na děti předškolního věku*** vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které cituji a uvádím v seznamu literatury a jiných použitých zdrojů.

V Táboře 29. března 2007

.....

Ráda bych poděkovala především vedoucímu bakalářské práce, panu prof. Dr. Gabrielu Švejdovi, CSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále děkuji všem, kteří mi pomohli tuto práci uskutečnit a dokončit. Mezi ně se řadí rodiče a učitelé, jež vyplňovaly mnou vypracované dotazníky.

Anotace

Hlavním tématem práce jsou média a jejich negativní působení na děti předškolního věku. Strukturu práce tvoří dvě stěžejní části - teoretická a praktická.

Část teoretická je zaměřena obecně na problematiku médií. Zde vysvětluji pojmy médium, masová a mediální komunikace a další okruhy a negativní nástrahy, jež se týkají této problematiky ve vztahu k předškolním dětem.

Praktická část je založena na výzkumném šetření. Podrobněji se zabývám televizí, jako nejmnocnějším médiem a jejím vlivem na děti. Snahou je objasnit, jaký mají děti předškolního věku vztah k masovým médiím. Formou dotazníkového šetření je zjišťována míra zájmu rodičů o vztah jejich potomků k médiím. Zabývám se zde i rozdílností názorů mezi rodičem a učitelem.

Cílem je zjistit, jaký vliv média na dítě předškolního věku mají. A zda tento vliv lze usměrňovat pozitivně.

Annotation

The dominant of this theses are media a their negativ influence on childern in pre-schooll age. The structure is divided into two main parts - theoretical and practical part.

The theoretical part is concerned with the problem of media. Here I bring out notions as medium, mass and medial communication and others and the negativ influences, which are refered to the problem in relation to pre-school childern.

The practical part is based on research work. I deal in more detail with television, as the most powerful medium a its influence on childern. The tendency is understanding the relation of pre-school childern to mass media. The interest factor of parents about the relationships of their childern to media is taken in the form of questionnaire. In this part I deal with divergences of views between a parent and a teacher.

The aim is found out, which influence have media on pre-school childern. And if we can regulate this one positively.

*citát: „Nová technologie napodobuje
prvotní postup lidského učení a vědění.“*

- 1968

(6:252)

Obsah

I. Úvod.....	7
II. Teoretická část	9
1. Vymezení pojmu médium.....	9
2. Komunikace	10
2.1. Masová	10
2.2. Rysy masové komunikace podle Denise McQuaila.....	11
2.3. Mediální	11
2.4. Podstata mediální komunikace.....	12
3. Funkce médií.....	12
4. Ekonomická moc.....	14
5. Mediální působení.....	15
6. Vliv médií	16
7. Média jako socializační prostředek.....	18
8. Televize jako nejmocnější médium a její vliv na děti.....	21
9. Násilí v médiích	22
III. Praktická část	24
1. Cíl práce	24
2. Analýza	24
2.1. Vymezení zkoumaných objektů.....	24
2.2. Metody zpracování.....	26
2.2.1. Dotazníkové šetření.....	26
2.2.1.1. Dotazník pro rodiče.....	26
2.2.1.2. Dotazník pro učitele, učitelky	50
2.2.2. Konfrontace některých otázek.....	63
3. Stanovené hypotézy a jejich výsledky	68
IV. Závěr	70
Použitá literatura a jiné zdroje.....	72
Přílohy	73

I. ÚVOD

Ve školkách se snažíme děti toho co nejvíce naučit a připravit je na školní docházku. Většinou se daří. Používáme různé prostředky. Asi bych lhala, kdybych pověděla, že televize se v mateřských školách nepoužívá.

Byla jsem na praxi a stalo se, že dva dny přšelo. Říkala jsem si nevadí, děti si to užijí i ve školce. Měla jsem pravdu, užily. Ale poněkud jinak, než jsem si představovala já. Paní učitelky je posadily před televizi a nechaly je dívat na to, co zrovna vysílali. Děti se se zaujetím dívaly, protože byly zvyklé z domova a ani trošičku jim nevadilo, že musí být ve školce, místo hraní si venku. Děti seděly a doslova „hltaly“ každé slovo. Byly naprosto konsternovány a pohlceny do jiného světa - do světa médií.

V tu chvíli jsem si uvědomila, že televize není jen prostředek komunikace a sdělování informací, ale že může být i velmi nebezpečný nástroj k ovládnutí jejich osobnosti. Budou-li mít průvodce tímto světem - rodiče, učitele nebo jakékoliv uvědomělého dospělého, který mu leccos objasní a vysvětlí, jsou chráněni a svým způsobem i vedeni. Pokud ne, ubránit se nástrahám dnešní „mediální komunikace“ pro ně bude mnohem těžší. Někteří to zvládnou, jiní podlehnou.

V dnešní době se vlastně všechna média velice rozšířila. Životní tempo celého lidstva se neuvěřitelně zrychluje. Před 30 lety technika nedosahovala takového rozmachu. Lidem stačily knihy a rozhlas (rádio). Hodně četli, povídali a vyprávěli si. Vnímali svět kolem sebe citlivěji a tento „styl“ předávali i svým dětem. Postupem času, ale došlo ke změně. Dříve preferovaná kniha se dostala do stínu televize a počítačů.

Dnešní děti si raději pohodlně sednou před televizi a jednoduše stisknou tlačítko, než by si přečetli knihu.

Myslím si tedy, že dříve děti méně sledovaly televizi, protože nebyla tolik rozšířena a také proto, že kniha byla „v kurzu“.

Dnešní děti žijí v přetechizovaném světě a mají mnohem více možností než děti před 30 lety. Již ve třech letech je dítě schopno samo si zapnout počítač a najít si na displeji svou oblíbenou hru. Samozřejmě, že má vliv na jeho vývoj. Rodiče s ním komunikují v „nejnutnějších“ případech a jen o věcech ohledně fyziologických potřeb, není moc dobré. Nemá dostatek podnětů a není schopno se naučit něco, co nevidí, neslyší nebo prostě nevnímá.

Malé děti do věku pěti let se učí hlavně nápodobou a proto by bylo více než žádoucí jim v tomto věku poskytnout tu nejlepší péči s těmi nejlepšími ukázkami správného chování. Protože když je jen „odložíme“ k televizi nebo k počítači s vědomím, naučí stejně dobře, mýlíme se. Pro předškolní dítě důležité podněcování a hra. Musí to být zábava a zážitek. Pak je bude učení bavit a o nových věcech se s nadšením dozvědí nové věci. Dítě potřebuje zábavu pro své experimenty a samovzdělávání. Tímto způsobem si nejvíce zapamatuje.

II. TEORETICKÁ ČÁST

1. Vymezení pojmu médium

Když se řekne slovo MÉDIUM, jako první nás napadne slovo TELEVIZE. Pochopitelně, protože s ní se v dnešní době spojuje nejvíce informací. Je médiem, které doslova „ovládá“ dnešní svět. Ale televize není jediné médium. Mezi média se řadí například kniha, komiksy, jakékoliv časopisy, noviny i jiná tištěná média. Rozhodně tam také patří počítač - v dnešní době velice propagovaná a je pravda i užitečná věc. Já jej také používám. Nemyslím si, že nutně musí být špatný. Naopak. Plno věcí ulehčuje. Technický pokrok je opravdu veliký a je znát. Nikdy jsme tolik nepoužívali tolik médií. Jak by dopadlo, kdyby nám spadl nějaký důležitý systém? Asi moc dobře ne. My jsme na médiích ve své podstatě závislí. Už jsme si na ně tak zvykli, že kdybychom je neměli, nemohli bychom existovat. Možná bychom si za dlouhý čas odvykli, ale velice těžko. Tím, že média máme se stáváme pokrokovější. Vše je rychlejší a jednodušší. I když s sebou přinášejí jiná rizika.

Médium (= prostředek, prostředí; to, co zprostředkovává děj)

- důležitý článek mezi KOMUNIKÁTOREM a ADRESÁTEM
- jsou to prostředky masové komunikace, které přenášejí INFORMACE v různých formách a za různým účelem
- komunikace s jejich pomocí je interpersonálně nepřímá, tzv. parasociální a nepřetržitě působící
- představuje typ mediální komunikace jako komplexu tvořeného charakterem prostředí, technologie a komunikátora
- v nejužším slova smyslu je prostředkem masové či mediální komunikace
 - o média tištěná
 - o média elektronická
 - o média nová

2. Komunikace

2.1. Masová

- jedna z rovin sociální komunikace vyznačující se tím, že se veškeré komunikační aktivity dějí v institucionalizované podobě, tedy pomocí a prostřednictvím masových médií, pro jejichž činnost je charakteristické, že institucionálně, organizačně a technologicky vyhovují kritériím tohoto procesu
- je definována jako proces přenosu sdělení od KOMUNIKÁTORA k ADRESÁTOVI, přičemž komunikátorem je komplexní organizace zaměstnávající profesionální komunikátory a užívající specializované technologie k výrobě vysoce standardizovaných sdělení určených pro rozsáhlé, heterogenní a početně rozptýlené (disperzní) publikum
 - o tento typ publika, tedy velký počet příjemců, u nichž se nepředpokládají charakteristické sociální vazby, vnitřní skupinová hierarchie a vzájemná komunikace, je tradičně označován jako MASA
- není to teoretický proces, který by bylo možné terminologizovat a jednoznačně definovat, pod tímto názvem se rozumí ty komunikační aktivity, na nichž se podílejí NOVINY, ČASOPISY, KINA, TELEVIZE, ROZHLAS a REKLAMA
- někdy se do této kategorie počítá i vydávání knih a produkce populární, spotřební hudby
- lze uvažovat o tom, že z hlediska postavení ve společnosti je tento jev historicky podmíněný a spojený s moderní industriální společností, která otevřela cestu k aplikaci technických podmínek masové produkce, vedla k posílení gramotnosti a umožnila vytvoření volného času v životě jednotlivce, současně zaznamenala potřebu všeobecného rozšíření kulturní produkce sdělení, jež by mohla mít integrující potenciál ustavováním a posilováním sdílené agendy

Vize o charakteru masové společnosti tuto potřebu vysvětluje tak, že sdílení masově kombinovaných obsahů se stalo náhražkou mechanismu tvorby společenské solidarity, která ve společnosti tradiční existovala přirozeně.

2.2. Rysy masové komunikace podle Denise McQuaila

- o činnost, jež si žádá existenci složité organizace s formalizovanými vnitřními vztahy pravomocí a odpovědností a právně podloženou existencí
- o činnost těchto organizací je namířena na velmi početné skupiny příjemců
- o výsledky jsou veřejně dostupné - produkty dostupné všem a distribuce je v celku nestrukturalizovaná a neformální
- o složení publika je heterogenní
- o souběžně dokáží navázat kontakt s obrovským počtem lidí, nacházejících se ve velké vzdálenosti od zdroje a navzájem od sebe oddělených
- o vztah mezi komunikátorem a publikem zajišťuje profesionál, který je publiku znám pouze ve své veřejné roli komunikátora
- o publikum je soubor jednotlivců spojených společným zájmem

2.3. Mediální

- jedna z rovin sociální komunikace vyznačující se tím, že veškeré komunikační aktivity se dějí pomocí a prostřednictvím médií
- v tradičním dělení typů soc. komunikace ji lze považovat za součást komunikace veřejné
- v průběhu 90. let 20. století postupně nahrazuje označení MASOVÁ - tento pojem nabývá specifického významu jako označení pro historicky podmíněné období lidského dorozumívání a terminologicky se odlišuje od tohoto pojmu
- tento výraz zdůrazňuje průběh komunikačního chování, zvláště přítomnost zprostředkujícího činitele (MÉDIA), jehož technologie a organizační podoba má vliv na vznik a konečnou podobu mediálního produktu
- tomuto pojmu vtiskl terminologickou povahu JAMES WATSON, který vymezil její postavení v typologii sociální komunikace

2.4. Podstata mediální komunikace

Velmi široké pole odborného vyžití nabízí snaha přijít na kloub tomu, co všechno se při této komunikaci odehrává - jak probíhá a jaký je rozsah jejího působení, protože právě ROZSAH působení je jedním z rozlišujících rysů.

Technické prostředky využívají média hlavně k tomu, aby rozšířila své působení. Lze pak zkoumat například sledování velikosti publika.

Zaměříme-li se v České Republice například kolik lidí mohou oslovit deníky vydávané jednou společností, zjistíme, že se jedná o mimořádně početné publikum. Společnosti spravované vydavatelstvím *Passauer Neue Presse* (tzv. „deníky Bohemia“) nebo vydavatel deníků *Mladá Fronta Dnes* a *Lidové noviny* denně osloví několik set tisíc lidí. V Evropě a USA má rozhlas a televize přístup do většiny domácností. Ve Velké Británii se v hlavním vysílacím čase na televizi dívá zhruba 18 milionů obyvatel. Tedy více než jedna třetina populace této země. Velmi zajímavé je, že k podobným výsledkům můžeme dojít i v České Republice. V roce 1998 sledovalo v hlavním vysílacím čase televizní stanice v průměru něco přes tři a půl milionu obyvatel ČR, což je také něco přes třetinu obyvatelstva.

Rozsah působení jako charakteristický rys mediální komunikace také lze posuzovat i ze zeměpisného hlediska. Satelitní programy, jako je *Sky*, nabízejí své vysílání nejen celé Velké Británii, ale také větší části Evropy.

Díky této schopnosti oslovit obrovské množství příjemců se média stávají pozoruhodnými komunikátory, kteří vlastně nemají konkurenci v žádné jiné instituci.

3. Funkce médií

Obecně zde je důležité, k čemu opravdu mají média sloužit, k čemu mají být. Co skutečně dělají a jaký je hlavní účel jejich existence. Jejich funkce se mění stejně jako společnost. Také se vyvíjí a jde určitým směrem.

Třeba například každodenní zpravodajství podporuje myšlenku, že jednou z funkcí je „poskytovat informace“. Naplnění této funkce může být různé podle toho, kdo zpravodajství sleduje. Jiný význam mají informace pro prodáváčku, právníka nebo poslance.

Mezi důležitou funkci patří i to, aby vyvolávala „diskuze“. A to nejen o informacích, jež poskytuje, ale i o sobě samých jako o prostředku komunikace.

Média také formulují představy o tom

- **co by měla dělat** (pohled normativní)
- **co doopravdy dělají** (pohled deskriptivní)
- a nejdůležitější pohled - **co si lidé myslí, že média dělají** (pohled interpretativní)

Proto jsou média ve své podstatě spolutvůrci debat.

- a. **zábavní funkce** - poskytují zejména zábavu a rozptýlení, tato funkce také odvádí pozornost od důležitých debat či situací, sociálních problémů a nerovností a nabízí pobavení a potěšení
- b. **informační funkce** - poskytují důležité informace o světě, tyto informace pomáhají k utváření představ o tomto světě ve všech možných oblastech, ukazují určitý pohled na svět a svým způsobem publikum i vedou a usměrňují
- c. **kulturní funkce** - předkládají lidem materiály, jež patří do naší kultury, jejíž součástí jsme i my, tyto materiály předávají naši kulturu dál a je kontinuální, materiály určují tzv. „střední proud“, ale jsou flexibilní a proměnlivé a tím umožňují růst a rozvoj, na druhou stranu mohou nastítnit jiné subkultury, vytváří masovou kulturu
- d. **sociální funkce** - poskytují příklady společenských interakcí, společenských skupin a jednání ze života společnosti, tyto příklady přispívají k socializaci tím způsobem, že lidem nabízejí představy o „modelovém“ jednání ve vztazích a určitých životních situacích a tím i zařazení do určité společnosti
 - náhledy, které poskytuje, lidé chápou jako přirozené a proto se takovým způsobem chovají a jednají, zároveň jim tyto náhledy brání v tom, aby se chovali jinak (nekonvenčně) a aby si osvojovali jiné alternativní názory

- protože příjemci si uvědomují vztahy mezi událostmi z kterých vyplývá jejich představa o společnosti, ve které žijí a tzv. „korelace“ usměrňuje jejich chování a jednání ve společnosti
- e. politická funkce - poskytují představu o politických událostech, aktivitách a tématech
- umožňuje jim pochopit, jak politika na daném území funguje a jak si dále lépe počínat v důležitém procesu rozhodování (např. u voleb)
 - vyvolává „planý“ pocit spoluúčasti a spoluaktivizace na určitých politických procesech, přestože ve své podstatě jde pouze o podporování názorů cizích, i když je to vlastně pouze vnucování, neboli autoritativní postoj těch, kteří rozhodují o fungování politických mechanismů na určitém území
 - má schopnost mobilizovat veřejné mínění, tj. přilákání pozornosti na určitá témata, o nichž se dosud nemluvílo a obecnstvu tak představit návrhy, jak na tyto mají nahlížet a ze kterých si pak člověk „může vybrat“, čemu bude věřit, tím jsou média schopna ovlivňovat názory mnoha lidí na témata spojená s politickou scénou

Vztah mezi médií a společností je více méně smluvní vztah. My si kupujeme noviny, platíme poplatky za televizi a radiopřijímač a na oplátku očekáváme splnění některé z funkcí. Každý z nás však očekává jinou. Záleží, jací jsme a jak moc jsou pro nás tyto informace důležité. Podle toho si také vybíráme škálu pořadů, které sledujeme či posloucháme. Věříme, že informace jsou pravdivé a aktuální.

4. Ekonomická moc

Tato moc představuje významné téma a stojí za samostatné studium. Mediální průmysl zaměstnává tisíce lidí a dalším tisícům nepřímo zajišťuje obživu. Média mají obrovské příjmy i výdaje. Např.: V roce 1996 Česká televize získala z koncesionářských poplatků něco přes dvě miliardy korun, zatím co o dva

roky později (r. 1998), protože došlo ke zvýšení těchto poplatků to byly již tři miliardy Kč.

Také na reklamu se vynaloží mnoho financí. V roce 1995 bylo v České republice na reklamu použito přes 8 miliard korun. Tyto peníze se samozřejmě dostaly do médií. Pro porovnání v tom samém roce, jedná se o rok 1995, bylo ve Velké Británii za reklamu utraceno (z pozice platících zákazníků) 8 miliard liber. Proč lidé utrácí takové sumy za nejrůznější mediovaná sdělení? Jsou přesvědčeni o možnosti sobě prospěšného ovlivnění adresátů (příjemců), že mediace má nějaký vliv. Období 1995-1999 rozhodně v ČR nepatří mezi ekonomicky nejúspěšnější. I přesto výdaje na reklamu za tuto dobu stouply z osmi miliard (rok 1995) na 13 miliard korun (rok 1999). Média měla v té době stoupající příjmy.

Z toho vyplývá, že už samotné finanční zázemí médií a jejich podnikatelská podstata jsou dost dobrý důvod k tomu, aby se o chování médií zajímaly nejrůznější vědní obory a aby základní představa o ekonomické moci byla běžnou součástí všeobecného vzdělání.

5. Mediální působení

Dosti rozšířená víra panuje o moci médií. A přitom existuje jen velmi malá shoda v tom, jaké povahy tato moc vlastně je. Podstatou moci médií je, že se podílí na socializaci jednotlivců a na jejich zařazení do společnosti. Takže souvisí jak s formováním osobnosti jedince, tak i s utvářením podoby společnosti a vztahů, které v ní vládou. Každá společnost hledá prostředky, které předkládá jedinci v podobě hodnot, o něž se opírá její struktura a fungování a také pravidla (normy), která upravují a vymezují chování jejích členů. A právě v moderních společnostech se podstatným nástrojem šíření stávají právě média. Zejména prosazují a upevňují sociální normy a hodnoty. Z tohoto důvodu se ve vývoji médií objevují tak časté snahy ovládnout je, kontrolovat jejich působení a dostatečným způsobem je využít.

Média nejspíš dokáží utvářet a formovat to, co se jedinec dovídá o světě, a mohou být hlavním zdrojem názorů a myšlenek, jež se k němu dostávají. Média také dokáží ovlivnit jednání a uvažování lidí. Tato moc vystupuje daleko

zřetelněji, když sledujeme více médií najednou, ne když se soustředíme pouze na jedno médium (například televize). Nejvíc nápadné však je, když se podíváme na nějaké zvláštní případy užití médií. Patří sem třeba reklamní kampaň. Tyto kampaně využívají více médií současně, tím posílí každé sdělení, které publiku nabídnou. Člověk pak může reklamu vidět v průběhu sledování televize, poté slyšet v autorádiu a ještě vidět na reklamních billboardech. A to ještě několikrát denně.

- citace: „médiá umožňují „...komunikovat na velké prostorové a časové vzdálenosti...(Thompson 1995:31)“ (2:18)

citace: „Hodny pozornosti jsou i prostředky, jimiž média navazují kontakt se svými adresáty - tedy schopnost médií oslovit svoje příjemce, svoje publikum, a způsoby, jak toto oslovení probíhá. Média různým způsobem pronikají do života příjemců a stávají se jeho součástí. Díky médiím padají hranice dané bezprostřední (nemediovanou) komunikací.“ (2:18)

6. Vliv médií

Dětský věk v dnešní době jednoznačně ovládla televize, film a video. Ve školním věku nabývá významu nový mediální prostředek - TISK. Především to jsou dětské knihy a časopisy. Ve třetí třídě čtou děti již tak dobře, aby se pro ně stalo čtení prostředkem zábavy nebo aby tímto způsobem mohly přijímat informace. Mezi dvěma již uvedenými typy médií je značný rozdíl a z něho vyplývá i případná preference jednoho z nich.

Televize, film a video jsou především VIZUÁLNÍ média, přestože zde také existuje i verbální, respektive zvukový doprovod vizuálně prezentovaného dění. To znamená, že tyto informace jsou především zpracovávány pravou mozkovou hemisférou. Je samozřejmě zapojována i levá hemisféra, ale porovnáme-li vztah vizuální spolu s mluveným obsahem, tak v menší míře. Tento způsob prezentování příběhu je velmi pohodlný. Zrakové vnímání většině dětí nedělá potíže, nad verbálním obsahem nemusejí, pokud se jim nechce, přemýšlet.

Dokonce jej ani nemusí vnímat. Bylo zjištěno, že mnohé děti, které se často dívají na televizi nebo na video, vůbec neposlouchají, co se tam děje.

Vizuálně prezentovaný příběh se více podobá realitě a dítě jej také spíše jako skutečný vnímá. Informaci, kterou zde získá, považuje ve svém realismu za rovnocennou jiným praktickým zkušenostem. Odlišnost mezi symbolickým ztvárněním příběhu ve filmu a jeho eventuální reálnou podobu je tak malá, že dítě si jejich rozdíl jen málo uvědomuje. Častěji spíše neuvědomuje a u dítěte dochází k mylným představám. To co je jen „jako“ považuje za normální a běžné, za součást skutečnosti. Občas se podle toho může i chovat, což nemusí být vždy žádoucí.

Televizní či filmový příběh je kompletní, nedá se na něm příliš mnoho domýšlet, je prostě takový jaký je a v této podobě se nabízí. To znamená, že tento způsob stimuluje spíše pasivně receptivní přístup, který dítěti velice často vyhovuje. Nemusí se při jeho sledování nijak namáhat a přitom se baví.

Televize a film patří mezi konzumní pasivní zábavy. Významný je rozdíl v časovém působení obou typů médií. Televizní či filmový příběh běží určitou dobu a potom skončí. Pokud nemá rodina video, nelze se k němu libovolně vracet. Příběh proběhl, skončil a už neexistuje, přichází další a tak se to neustále opakuje. Výsledkem je, že děti si jednotlivé příběhy nepamatují a ani je nerozlišují.

Čtení je proces, který závisí na souhře většího počtu dílčích činností. Je to jednoznačně aktivní způsob přijímání určité informace. Dítě se musí více namáhat, aby se o příběhu něco dalšího dozvědělo. Zpracování takto získaných informací závisí na funkci levé mozkové hemisféry, protože jednoznačně jde o verbální aktivitu. Dítě musí být aktivní i ve vztahu k pochopení celkového děje příběhu. Leccos je sice dáno, ale rozhodně ne všechno. Příběh si lze vlastní aktivitou dotvářet, může se tu ve větší míře uplatnit fantazie a tvořivost dítěte. Dalším rozdílem je skutečnost, že ke knize se lze kdykoliv vrátit. Dítě si samo určuje jak dlouho, respektive jak často bude určitý příběh číst. I zde je větší prostor pro jeho rozhodování.

Není příliš překvapující, že většina dětí školního věku preferuje televizi a video. Ve vztahu ke čtení už taková shoda není. Některé výzkumy čtenářské aktivity dnešních dětí jsou dost pesimistické, jiné nikoliv. Přestože je nabídka

knih a časopisů rozmanitá, děti jich v průměru přečtou méně. Proč by tak činily? Stejný příběh mohou vidět v atraktivnější variantě na videu či v televizi.

Ve vztahu ke čtení se uplatňuje učení nápodobou. Děti budou spíše volit takovou variantu, která je běžná v jejich rodině nebo v sociální skupině, v níž se nacházejí (např. třída, volnočasové aktivity aj.). Jestliže dospělí členové rodiny a starší sourozenci běžně doma čtou a považují tuto činnost za součást svého životního standardu, budou se takto postupně chovat i mladší děti. Jestliže rodina tráví více času u televize nebo u videa, budou totéž dělat i jejich děti.

7. Média jako socializační prostředek

Veškerá média přinášejí nějaké informace. V tomto smyslu je lze považovat i za socializační prostředky, protože prezentují určité modely chování, které vybízejí k napodobení. Na masová média nelze nahlížet izolovaně, protože jsou součástí kontextu určité společnosti. Tím, že média uvádějí a zdůrazňují určitá témata, zpracovaná nějakým typickým způsobem, vytvářejí dojem, že vyjadřují běžnou kulturní normu. Dítě z nich nabývá dojmu, že tak to má být a vůbec o platnosti (skutečnosti) nebo pravdivosti (opravdovosti) mediálních informací nepochybuje. Mediálně prezentovaný děj je pro něj realitou, protože se jí podobá. Dítě tohoto věku velmi často nevidí rozdíl mezi fikcí a skutečností. Určité vzory chování přejímá i nevědomě. Mediální programy modelují dětskou osobnost tím, že jí ukazují příběhy, kde jsou prezentovány určité způsoby chování v rámci nějakých rolí, které vyplývají z určitých norem a z určitých způsobů komunikace. Nejovlivnitelnějším příjemcem těchto informací jsou školní děti ve věku kolem devíti let. Což je pochopitelné, protože tyto děti jsou na jedné straně již natolik rozumově vyspělé, že jsou schopny běžným pořadům rozumět a zapamatovat si jejich děj i charakteristiky hlavních postav. Ale ještě nejsou emočně zralé a ani na takové intelektové úrovni, aby byly schopny příběh významově dostatečně kritizovat a přesněji diferenciovat. Teprve v této době se dítěti ve větší míře rozvíjí decentrace uvažování a postupně začíná být schopné srovnat děj příběhu se svými vnitřními standardy a normami chování. Určitou překážkou rozvoje kritičtějšího přístupu je tendence dětí vžívat se do

sympatických aktérů příběhu. I když už samozřejmě nejde o tak aktuálně silnou identifikaci, která by vedla ke skutečnému jednání (např. varování prince před drakem, který se skrývá za křovím), což se běžně děje na konci předškolního věku. Nicméně sugestibilita školáků je stále ještě dost značná.

Na druhé straně je třeba vidět, že i dětský divák si v příběhu selektivně všímá toho, co je pro něj osobně atraktivní a významné. Interpretuje děj projektivním způsobem - budou se zde projevovat jeho osobní zkušenosti, aktuální zájmy a problémy, jeho obecnější osobnostní vlastnosti a sklony aj. Každý učitel si tuto skutečnost může ověřit, když děti nechá převyprávět příběh, který viděly nebo přečetly. Přečtený příběh bude zřejmější, protože se zde uplatní jeho představitost a fantazie - individuálně specifický přístup.

Volba určitého média, respektive určitého konkrétního programu, bývá sociálním způsobem sociálně spoluurčena. Má tu značný vliv identifikace s vrstevníky a potřeba sdílet s nimi stejné zkušenosti. Sdílení společného symbolického dění, třeba nějakého konkrétního televizního seriálu, vytváří určitou zkušenost, na které je třeba se podílet, aby jedinec nezůstal izolován. Potřeba být konformní vede ke konzumaci určitých televizních pořadů, filmů, knih atd.

I v tomto směru se uplatňuje sociální tlak vrstevnických norem a hodnot. Pro získání přijatelné pozice ve třídě je nezbytné být na úrovni a to nejenom znát módní knihy a filmy, ale také je stejným způsobem interpretovat a vidět v nich tentýž smysl. Teoretikové masové komunikace nazývají tuto obecnou tendenci jako MAINSTREAMING - sklon ke stejnému vidění světa u všech členů určité sociální skupiny, které se vytváří pod vlivem médií.

„Televize bývá považována za prostředek omezující dětskou aktivitu a tvořivost. Avšak televizní pořady mohou být navzdory tomu i zdrojem určité zkušenosti, dítě se z nich může něčemu naučit. K. Pedzek a E. Stevens (1985 v K. L. Seifert a R. J. Hoffnung, 1994) chtěli vědět, která ze složek televizního vysílání ovlivňuje dětské učení ve větší míře. Jedna skupina shlédla film beze slov a druhá skupina zase slyšela jen jeho zvukový doprovod, ale děj neviděla. Poté měly děti vyprávět příběh, který jim byl různým způsobem prezentován. Děti, které příběh viděly, jej dovedly vyprávět lépe než ty, které jenom poslouchaly. Rozdíl byl největší

u předškolních dětí, ke konci středního školního věku, ve dvanácti letech, se výrazně zmenšil.

Zjištěný výsledek může svědčit pro celou řadu skutečností. Vizuální část filmového příběhu je pravděpodobně bohatší na informace, navíc nabízí možnost vidět celkový kontext situace. Mladší děti mají navíc větší obtíže s interpretací jazykových významů. Je to pro ně snadnější vnímat příběh sice fiktivní, ale prezentovaný vizuálně a tak relativně bližší skutečnému dění. Starší děti dovedou lépe dekódovat obsah verbálně prezentovaného příběhu a proto jej dovedou i přesněji interpretovat. Z toho plyne, že je užitečné užívat v práci s mladšími dětmi co nejčastěji názorných ukázek, protože se z nich více naučí.“

„Druhý experiment potvrzoval známou skutečnost, že televize sice podporuje mechanické zapamatování informací, ale zato nerozvíjí tvořivost a fantazii. Jedna skupina školních dětí mohla vidět, s vyloučením zvuku, první část filmu a druhá skupina zase mohla slyšet zvukový doprovod stejné části filmového příběhu, ale nic z něho neviděla. Poté dostaly děti úkol, aby příběh samy dokončily. Ukázalo se, že si mnohem tvořivěji počínaly děti, které úvod příběhu slyšely. V jejich pokračování bylo více nových prvků a jejich příběh byl celkově bohatší (P. Meenfield et al., 1981 v K. L. Seifert a R. J. Hoffnung, 1994). Jiný, podobný výzkum byl zaměřen na způsob ztvárnění viděného či slyšeného příběhu pomocí kresby (L. Meringoff et al., 1981 v K. L. Seifert a R. J. Hoffnung, 1994). Kresba, která byla inspirována slyšeným příběhem opět obsahovala bohatší a rozmanitější způsob zpracování. Bylo zde i mnoho nových prvků. Interpretace těchto výsledků není příliš obtížná. Jak již bylo řečeno, slyšený materiál - obsahující hlavně verbální sdělení - je méně kompletní informací o příběhu. Stimuluje tudíž ve větší míře fantazii dítěte, která se do takto prezentovaného děje může spíše projektovat. Vizuálně prezentovaný příběh je kompletní a uzavřený. Velice těžko by do něj šlo něco dodávat. Je zde již apriorně dáno více prvků. Není třeba si moc domýšlet nebo něco dotvářet, dokonce to ani není možné, nechceme-li příběh změnit. Lze v něm pouze nějak pokračovat. Dítě si jej může zapamatovat nebo zapomenout, může se mu líbit nebo nelíbit, ale mnoho dalších možností nemá.“

8. Televize jako nejmocnější médium a její vliv na děti

Mediální programy mohou ovlivňovat sebevědomí, mohou sloužit k odreagování emočního napětí nebo kompenzovat nedostatek reálných sociálních kontaktů (např. u chronicky nemocných dětí).

Mediální příběhy mohou být různými dětmi odlišně vnímány a interpretovány, což může vést k rozmanitým reakcím.

A. fascinace (= okouzlení, omámení)

- k této reakci může dojít úplně běžně, děti se dívají se zaujetím, příběh je baví a zajímá, jsou „vtaženy“ do děje
- u dětí předškolního věku je to velice jednoduché - zaujme je téměř cokoli
- vhodnými pořady pro předškolní děti jsou VEČERNÍČKY, protože jsou velice vhodně zpracovány (většinou) a svou délkou odpovídají věku dítěte (je schopno soustředit se celou dobu trvání)

B. identifikace - ztotožnění

- a. **s postavami**, které se mu nějakým způsobem podobají a připomínají mu jeho vlastní život, nejlépe z pozitivní stránky - dítě organicky navazuje na svou vlastní roli, kterou prostřednictvím mediálního příběhu atraktivním způsobem rozvíjí
 - mezi příběhy, které toto podporují patří např. náměty J. Foglara - geniálním způsobem vystihuje potřeby dětí školního věku
- b. **s ideálem**, která dítěti alespoň symbolicky umožňuje realizovat něco, co ve skutečnosti nejde - uspokojí potřebu, která je citlivým místem tohoto dítěte a v jeho skutečném životě příliš uspokojena není
 - takto se identifikuje třeba nepopulární dítě, představuje si samo sebe v roli vůdce a s jeho pomocí prožívá jeho moc a popularitu
- c. **s negativní postavou**, která přestupuje normy a dělá obecně zakázané věci, může být pro ně něčím atraktivní
 - pomocí této identifikace lze alespoň symbolicky prožívat něco, co by ve skutečnosti nešlo a dítě to ví

C. nápodoba

- tato reakce je vlastně další „fází“
- ve chvíli kdy dojde k fascinaci a k identifikaci se dítě chce svému oblíbenci přiblížit ještě více, chce se mu rovnat, chce vyzkoušet, zda role, která je v televizi může být i ve skutečnosti a začne s experimenty
- někdy vědomě jindy nevědomě zkouší napodobovat svého „hrdinu“, může se začít oblékat jako on, snaží se napodobovat jeho vlastnosti a chování v různých situacích
- může dojít k tomu, že dítě má „zažité“ určité modelové situace a ve skutečnosti to tak není, překvapí jej reakce, protože „tak to přece být nemá“, ale dítě se neumí zachovat jinak (např. si není samo sebou jisto, není schopno a neumí řešit takovéto situace a je nejisté)

Kromě první varianty jsou ty ostatní svým způsobem rizikové, protože mnohdy nezůstávají jen na symbolické úrovni, ale navozují potřebu chovat se takovým nežádoucím a nepřijatelným způsobem i ve skutečnosti.

Bez impulsu určitého zážitku by tato potřeba nemusela vzniknout. Toto platí např. ve vztahu k agresii a k násilnému chování.

9. Násilí v médiích

Násilí prezentované v mediálním příběhu může fungovat jako podnět k obdobnému projevu a může mu vtisknout konkrétní podobu. Pro tuto vazbu svědčí některé pokusy a výzkumy z 60. let, jiné jsou naopak proti. Mezi psychology není naprostá shoda. Pan B. Bettelheim předpokládá, že je pro děti lepší, když se s touto problematikou seznámí již v raném dětském věku, aby se s ní s pomocí rodičů mohly vyrovnat. Je pravda, že **násilnými pořady** jsou nejvíce ohroženy právě děti školního věku, což je do dvanácti let věku.

Je to proto, že ještě dobře nedovedou odlišit reálnou a symbolickou rovinu, zejména v příběhu, který reálně vypadá. V této době nemusí mít ještě dobře zafixované žádoucí normy a hodnoty a mohou pod vlivem emočního vzrušení snadněji jednat impulzivně, stejným způsobem jako agresor v příběhu.

Modelovou agresí mediálních pořadů jsou snadněji ovlivnění chlapci, protože násilí bývá více spojováno s mužskou rolí a agresivní jedinec mívá vysokou prestiž. Imponuje jako frajer, jehož sebedůvěra a síla láká k napodobení. **Násilí bývá v médiích prezentováno jako integrální součást života a zvýšená frekvence takových scén vede k mylné představě, že jde o běžnou a normální záležitost.** Četnost zde ovlivnila pojetí normy ve smyslu „co je časté, jeví se jako normální“. Problém je i v tom, že násilí bývá předváděno jako běžná strategie chování, kterou mohou použít i jedinci s pozitivní rolí a nečiní tak jenom padouši.

Zřídka kdy je prezentováno ve spojení s bolestí a utrpením oběti. Není totiž divu, že méně kritickým mladším dětem takové jednání nepřipadá zavrženíhodné. Ve značné míře i zde působí rodičovský příklad. Záleží na tom, zda rodiče takové pořady vůbec sledují či nikoliv. Pokud však ano, tak také záleží na tom, jaký k nim zaujímají postoj. Jestliže kompenzační vliv rodičů chybí, riziko akceptace takových vzorů se zvyšuje a současně s tím je i vyšší riziko výskytu agresivního chování. Avšak média nejsou jediným činitelem, který by agresivní jednání ovlivňoval. Jsou pouze jedním z faktorů, které mohou dispozice k násilnému chování posilovat, pokud již existuje. Nicméně je třeba podporovat úsilí, aby takových pořadů pro děti bylo co nejméně, protože jejich vliv v žádném případě nelze považovat za pozitivní.

III. PRAKTICKÁ ČÁST

1. Cíl práce

V této části se budu zabývat tím, jak moc média ovlivňují děti a jejich vývoj. Myslím si, že praktická část mé práce je vzhledem k dnešní době důležitější. Mnohem lépe nastíní situaci a je aktuálnější.

Samozřejmě, že pouze regionálně. Výzkumné šetření jsem prováděla v okolí Tábora. Odtud pocházím a proto jsem si tuto oblast zvolila.

2. Analýza

2.1. Vymezení zkoumaných objektů

Výzkumné šetření jsem prováděla ve třech vybraných mateřských školách v různých lokalitách Tábora.

První škola se nachází na Starém městě. Je to alternativní mateřská škola zaměřená církevně. Zřizovatelem je církev. Mají zde i „svého“ pana faráře. Její budova je původně obyvatelná vila. Po přestavbách a úpravách již dlouho funguje právě jako mateřská škola. Jsou zde nádherné prostory a pro děti nepostradatelné místnosti. Ke každé třídě patří tři rozlehlé místnosti. Nazvala bych je - odpočívárna, jídelna a herna. Také mají vlastní zahradu, kde se nachází prolézačky pro děti vhodné a nechybí ani pískoviště - důležitá součást téměř každé školky. Bez něj by se děti asi neobešly.

Druhý objekt je mateřská škola na okraji města. Ta je klasická. Jsou zde pouze dvě třídy. Vybavení je pěkné. Děti mají dostatek hraček. Mateřská škola spadá spolu s místní základní školou pod jednoho zřizovatele, jímž je stát. V budově mateřské školy se nachází školní jídelna, která zajišťuje stravování pro mateřskou i základní školu zároveň. Děti ze školy sem celoročně dochází. Tyto příchody nijak nenarušují činnost MŠ. Prostory jsou dobře řešené (oddělitelné).

Budova MŠ stojí uprostřed rozlehlé zahrady. Zahrada poskytuje dostatek prostoru pro široký program (táboráky, stanování, koulovaná, stavění sněhuláka a jiné činnosti).

Třetí MŠ se nachází v přilehlém městě v Plané nad Lužnicí, zhruba 10 km od Tábora a je v dosažitelnosti městské hromadné dopravy.

Malou nevýhodou je její umístění přímo u hlavní silnice E55, jež spojuje Prahu s Českými Budějovicemi. Velikým kladem je okolí. Možnost dlouhých a krásných procházek v okolí řeky a do přilehlých lesů. I přesto, že tu v blízkosti vede silnice, není to hlučné místo. Budova je starší, zachovalá. Ve školce je sedm tříd. Všechny jsou obsazené. K této školce také patří zahrada s hřištěm a pískovištěm.

Nyní již nebudu výzkum rozdělovat podle pracovišť. Zaměřím se komplexněji.

Věk dětí se pohybuje od tří do šesti let.

Následující tabulka ukazuje věk všech respondentů a jejich dětí.

věk		
dítě	rodič	
	muž	žena
6	42	
6	42	
5		35
5		51
5		60
6		35
4		35
5		36
4		32
5		28
5		31
7		31
5		33
6		40
5		35
6		44
5		36
6	38	

věk		
dítě	rodič	
	muž	žena
5		34
6		32
6		28
6		32
5		25
4	28	
4		26
4		28
3,5		35
5		29
4		35
3,5		27
4		31
6		31
5		29
6		28
5		46

Průměrný věk dětí činí **5,086** let.

Z dotazovaných rodičů je minimum mužů. Dvě nejstarší z dotazovaných žen jsou babičky. Tyto ženy mají trochu odlišné názory na televizi a média. Propagují spíše knihu nebo jiná média. Ale to neznamená, že se na ni nedívají.

2.2. Metody zpracování

Dotazuji se rodičů a také učitelek mateřských škol. Zajímá mne, jaký je rozdíl mezi rodičem a rodičem-učitelem.

Orientace dotazníků je zaměřena na prostředí domova a mateřské školy. Na rozdílnost působení těchto dvou klimatů.

Velice důležitou roli zde hraje také věk. Respondenti jsou různě staré osoby obojího pohlaví. Jak muži tak i ženy. Ženy jsou v tomto „vzorku“ zastoupeny více.

Některé otázky jsou společné pro obě verze. Jedna verze byla určena pro rodiče, druhá pro učitele, jež tyto děti učí.

2.2.1. Dotazníkové šetření

Dotazník je orientován spíše k jednomu médiu, a to k TELEVIZI. Zjišťuji, zda jsou děti vychovávány v rodině zaměřené na televizi či ne.

Kladu otázky, jež se týkají přímo dětí a které ovlivňují postoj k tomuto médiu. Také jak se k němu staví rodiče. Zda je pro ně hrozbou nebo spíše pomocníkem při výchově jejich ratolestí. Postoj rodičů je velice důležitý, protože dítěti ukazuje, jak se chovat a na co se zaměřit. V tomto věku se formují názory na společnost a také mimo jiné i vztah k médiím. Podle přístupu rodičů, podle toho co doma vidí a s čím se setkávají, se děti chovají. Je to pro ně normální a přirozené. Učí se vzorem a nápodobou.

2.2.1.1. Dotazník pro rodiče

Tento dotazník vyplňovalo 33 osob ve věku od 25 do 60 let. Jsou zde zastoupeni rodiče i prarodiče. Dotazník byl psán anonymně, tudíž nelze zjistit jaký podíl prarodiče činí.

Forma dotazníkových otázek není stálá. Tento dotazník obsahuje uzavřené, polootevřené i otevřené otázky. Otázky jsou kladené tak, aby jim rodiče rychle porozuměli a uměli vybrat odpověď.

První otázky jsou obecnější. Další kladené otázky jsou psané ich formou, tudíž je jednodušší se s nimi ztotožnit a určitou situaci si představit.

otázka č.1 - Co u Vás doma převažuje?

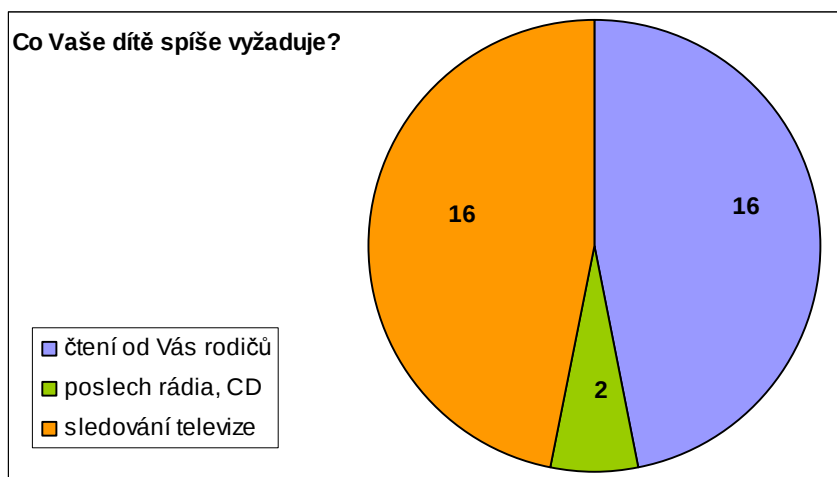
Respondenti měli vybrat jednu z možností, která je u nich doma nejvíce zastoupena. Z níže uvedeného grafu vyplývá, že v nejvíce domácnostech se čtou pohádky, na druhém místě je sledování pohádek v televizi a nakonec poslouchání. Někteří zvolili i dvě odpovědi, proto součet nedává 33. Je to z důvodu vyrovnanosti obou možností (50:50).

Z grafu je patrné, že nejvíce byla zastoupena možnost ČTENÍ POHÁDEK. Každý rodič má určitou barvu, tón, výšku a intonaci hlasu. Při čtení pohádky, prostřednictvím hlasového projevu, spolu s hrdiny prožívá celý příběh. Autentické pocity předává dítěti. Na rozdíl od televizních příběhů může rodič reagovat na dítě a jeho aktuální pocity. Videonahrávka tuto ojedinělou kvalitu nemá.

otázka č.2 - Co Vaše dítě spíše vyžaduje?

V této otázce opět měli vybrat jednu z možností. Ale z druhého úhlu pohledu. Na grafu je vidět, že preference se trochu změnily.

V tomto grafu je nejméně zastoupen poslech rádia - tedy zvukové příběhy. Pouze dva lidé zvolili tuto možnost, ostatní dvě možnosti jsou naprosto vyrovnané. Opět jeden respondent určil dvě možnosti místo jedné.

otázka č.3 - Které z těchto médií máte nejraději?

Zde měli respondenti vybrat z osmi možností čtyři oblíbená média a seřadit je dle oblíbenosti. Oblíbenost je očíslována známkově, jako ve škole. Jednička je nejoblíbenější a čtyřka nejméně oblíbené médium.

Výsledky otázky jsou zpracovány v této tabulce:

Média	Stupeň oblíbenosti				Počet respondentů	Průměrné hodnocení
	1	2	3	4		
Kniha	17	4	2	2	25	1,56
Rádio - rozhlas	3	4	3	5	15	2,67
Televize	8	3	7	7	25	2,52
Video	1	6	2	4	13	2,69
CD přehrávač	1	6	4	2	13	2,54
MP3 přehrávač	0	1	0	1	2	3,00
DVD přehrávač	2	4	5	6	17	2,88
jiné: vyprávění	1	1	1	0	3	2,00
noviny						
kazety						

1 - nejvíce oblíbený

4 - nejméně oblíbený

Jak z výše uvedené tabulky vyplývá, na prvním místě je jednoznačně kniha. Tu jako nejoblíbenější médium zvolilo 17 respondentů z 25, kteří ji označili. Abych se přiznala, docela mne tento výsledek překvapil. Na druhém místě je podle průměru televize s celkovou průměrnou známkou 2,52. Na prvním místě je kniha se známkou 1,56. Rozdíl těchto dvou médií je 0,96 známky, což je docela dost. Nečekala jsem, že kniha bude v takovém předstihu před televizí. Na třetí místo se svým průměrem 2,54 řadí CD přehrávač. Ten zvolilo pouze 13 respondentů, ale 7 z nich dalo jedničku nebo dvojku.

Pro přehlednost uvádím výňatky z výše uvedené tabulky a posloupnost podle průměrů a podle toho, kolik respondentů určité médium zvolilo:

Média	Průměrné hodnocení
Kniha	1,56
Televize	2,52
CD přehrávač	2,54
Rádio - rozhlas	2,67
Video	2,69
DVD přehrávač	2,88
MP3 přehrávač	3,00
jiné: vyprávění	2,00
noviny	
kazety	

Média	Počet respondentů
Kniha	25
Televize	25
DVD přehrávač	17
Rádio - rozhlas	15
Video	13
CD přehrávač	13
MP3 přehrávač	2
jiné: vyprávění	3
noviny	
kazety	

otázka č.4 - Který preferujete pro své děti?

Tentýž úkol jako v předchozí otázce měli respondenti i zde. Jediným rozdílem byla orientace otázky na jejich děti. Opět měli vybrat čtyři média a seřadit podle oblíbenosti. Měli určit, které z těchto médií preferují pro své děti. Respondenti se měli rozpomenout, jaká média dětem poskytují.

Média	Stupeň oblíbenosti				Počet respondentů	Průměrné hodnocení
	1	2	3	4		
Kniha	26	3	0	0	29	1,10
Rádio - rozhlas	0	6	2	4	12	2,83
Televize	3	5	7	8	23	2,87
Video	2	5	4	4	15	2,67
CD přehrávač	0	3	6	3	12	3,00
MP3 přehrávač	0	1	1	0	2	2,50
DVD přehrávač	1	5	5	6	17	2,94
jiné: vyprávění	1	3	0	0	4	1,75
internet						
výběr kazet						

1 - nejvíce oblíbený

4 - nejméně oblíbený

Z této tabulky lze vyčíst to, že kniha je opět na prvním místě a zvolilo ji 29 respondentů z celkového počtu 33. Bezkonkurenčně vyhrála „na celé čáře“. Jak vidíte, ani jeden z těchto lidí knize nepřisoudil žádnou trojku ani čtyřku a její průměr činí známku 1,10, což je velice rozdílné v porovnání s průměrem toho samého média ze třetí otázky. Jako druhé preferující médium se zařadil výběr jiného média, který volili čtyři respondenti. Protože žádný z nich nedal horší známku než je dvojka, průměr „předehnal“ všechna ostatní média. Jako druhý získal hodnotu známky 1,75. Již žádné jiné médium nemá známku nižší než je dvojka. V této známce, jako další v pořadí, tedy pomyslná třetí - bronzová příčka, se umístil MP3 přehrávač. Toto médium volili pouze dva lidé.

Zajímavější je fakt, že televizi volilo celkem 23 respondentů. Z toho získala pouze tři jedničky. Nejvíce je zastoupena čtyřka a to osmi respondenty, což je celá třetina $\frac{1}{3}$ respondentů, z počtu, jež toto médium volilo.

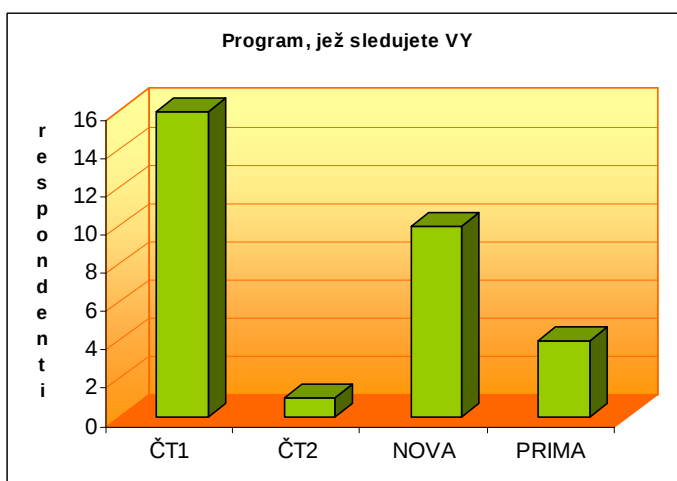
Opět pro přehlednost přikládám uspořádané průměry a počty respondentů.

Média	Průměrné hodnocení
Kniha	1,10
MP3 přehrávač	2,50
Video	2,67
Rádio - rozhlas	2,83
Televize	2,87
DVD přehrávač	2,94
CD přehrávač	3,00
jiné: vyprávění	1,75
internet	
výběr kazet	

Média	Počet respondentů
Kniha	29
Televize	23
DVD přehrávač	17
Video	15
Rádio - rozhlas	12
CD přehrávač	12
MP3 přehrávač	2
jiné: vyprávění	4
internet	
výběr kazet	

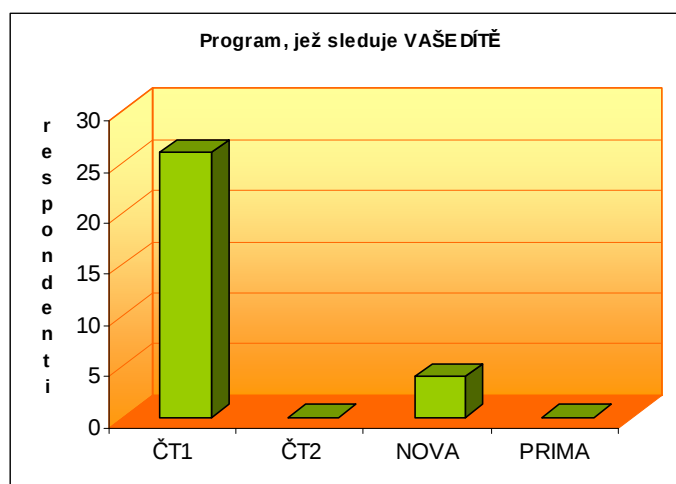
otázka č.5 - Který program sledujete nejčastěji ? (jeden z výběru)

Záměrem této otázky bylo zjistit, který program je v rodině nejvíce sledován. Proto je rozdělena do třech částí. Ke každé této části je udělán samostatný graf.

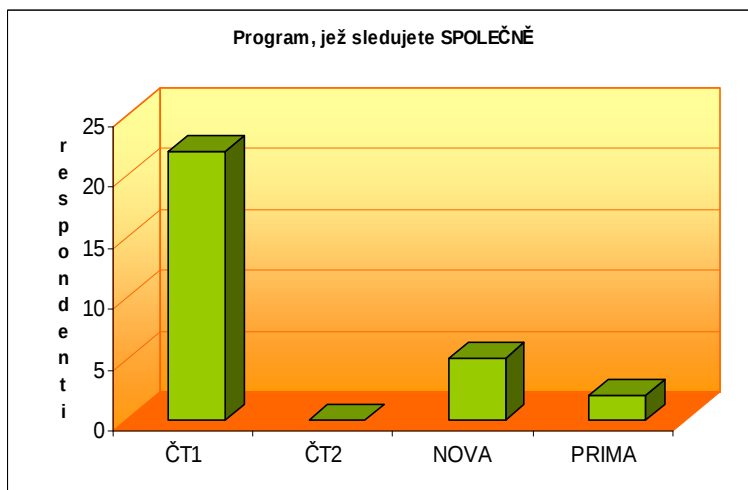

Z této části vyplývá, že rodiče nejvíce sledují program ČT1, téměř polovina dotazovaných a poté NOVA. Zato kanál ČT2 sleduje pouhý jeden respondent. Dva z dotazovaných televizi nemají.

Druhá tabulka ukazuje, jaký program nejvíce sledují děti dotazovaných. Tedy z pohledu rodičů. Téměř všichni respondenti označili program ČT1. Celkem 26 osob. Programy ČT2 a PRIMA nejsou zastoupeny vůbec a NOVA minimálně.

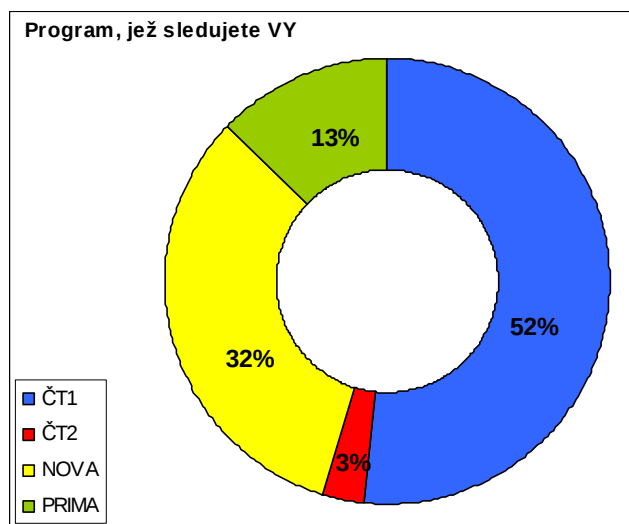

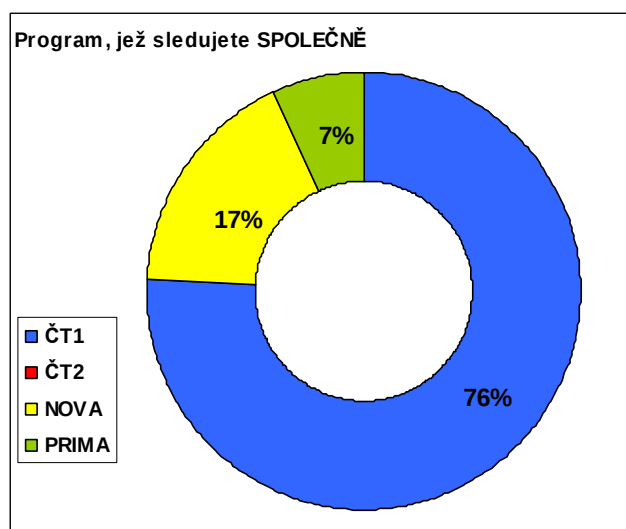
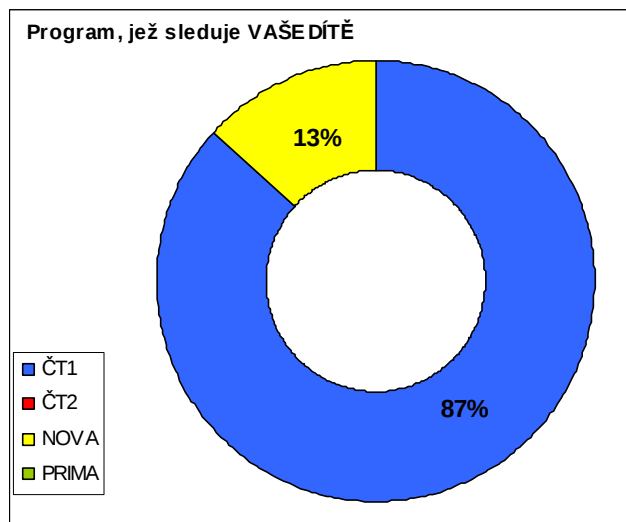
Třetí část této otázky měla zjistit, zda rodiče sledují s dětmi „jejich“ program nebo je nechávají dívat na pořady, které sledují sami. Když jsem tuto část zadávala, byla jsem skeptičtější, ale jak je z tohoto grafu vidět,

rodiče se zaměřují na zájmy dětí a pořady sledují s nimi. NOVU a PRIMU sleduje mizivé procento dotazovaných a ČT2 vůbec nikdo.

Když porovnám sledovanost všech programů, bezkonkurenčně „vede“ ČT1. Jak u dětí, tak i u dospělých. Ve všech třech částech je zastoupena nejvíce. Nejlépe to rozpoznáme z dalších přiložených grafů, jenž jsou založeny na procentech. „Modrá“ barva je nejrozšířenější.

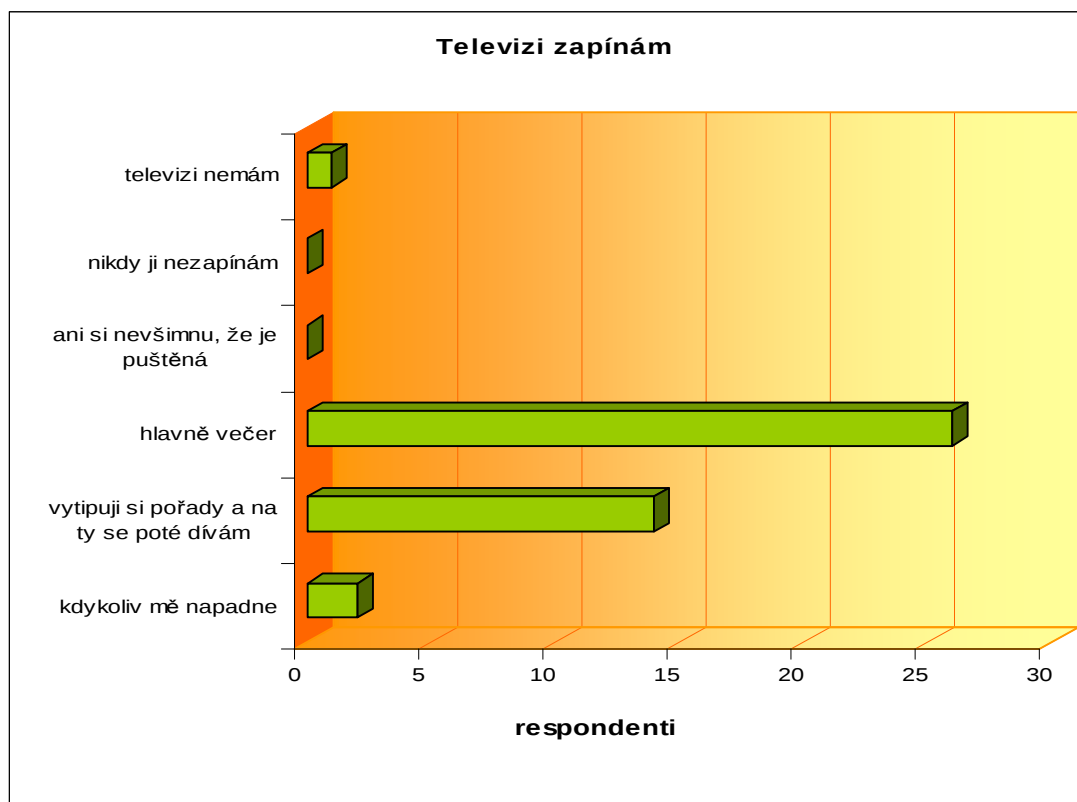

Předchozích otázky byly spíše obecné, následujících pět se soustředí přímo na televizi a její užívání.

otázka č.6 - **Televizi zapínám**

V této otázce měli respondenti vybrat výpovědi se kterými souhlasí a se kterými se shoduje jejich užívání.

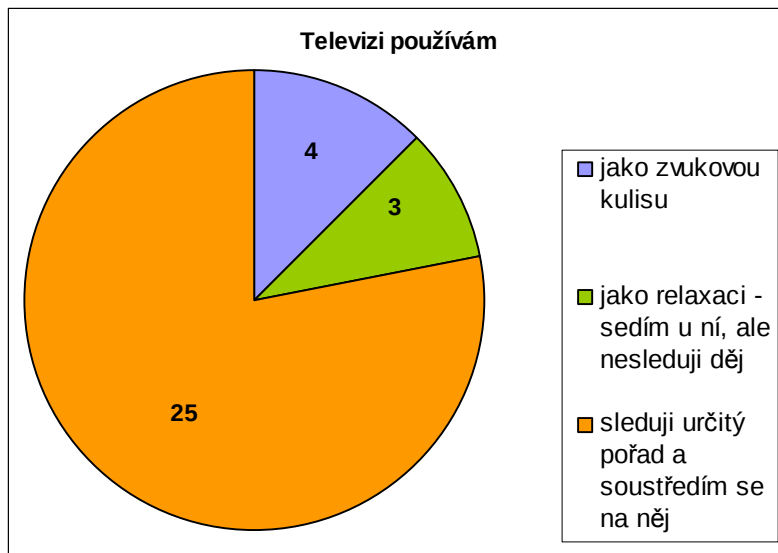

Z tohoto grafu je jasně vidět, že většina respondentů televizi zapíná **HLAVNĚ VEČER** a že tyto pořady sledují záměrně.

otázka č.7 - **Televizi používám**

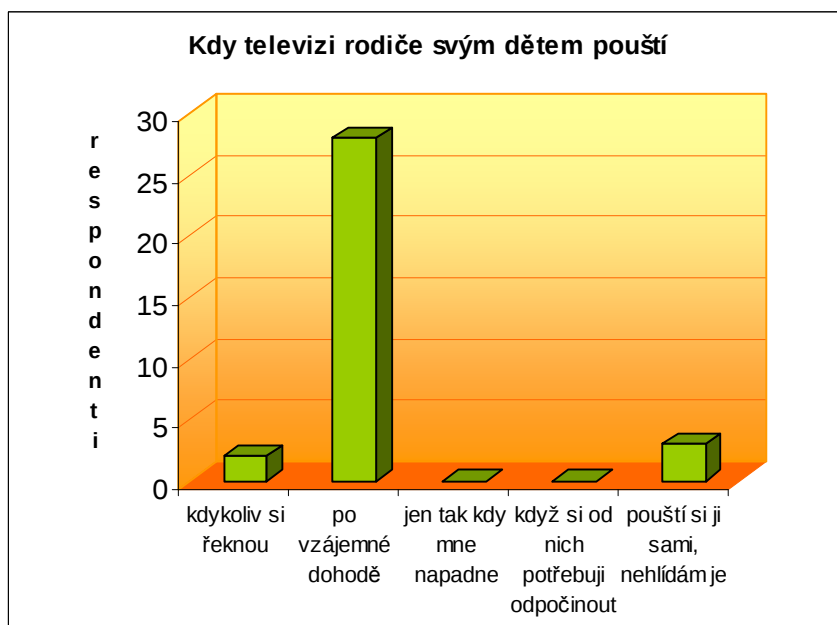
Tato otázka měla ověřit, jak moc se dotazovaní na televizi dívají. Zda záměrně nebo jen tak mimochodem, aby měli nějaké zvukové podněty.

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že více než 75% **SLEDUJE URČITÝ POŘAD A SOUSTŘEDÍ SE NA NĚJ**. Naopak nejméně ji používají jako zvukovou kulisu. Tyto výsledky jsem nepředpokládala.

otázka č.8 - Dětem televizi pouštím

Předchozí otázka se týkala rodičů, tato je zaměřena na jejich děti. Jak moc a zda výběr pořadů korigují a schvalují, nebo se nezajímají, co děti sledují.

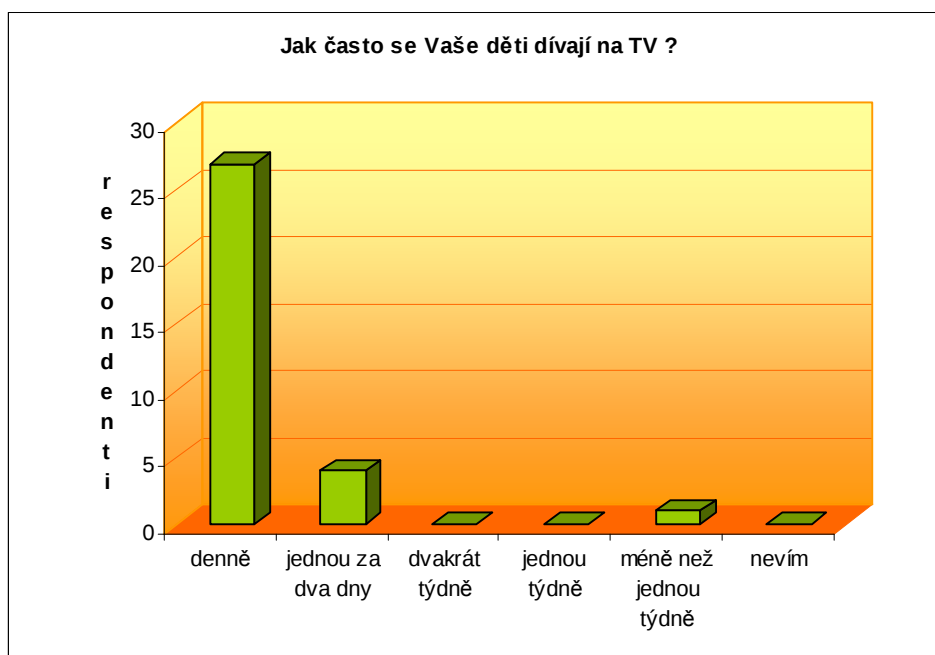

Z tohoto grafu je vidět, že velké množství rodičů si všímá toho, co jejich děti zajímá a na co by se chtěly v televizi dívat. Najdou se zde také rodiče, kteří je moc nehlídají.

Myslím si, že pokud jsme s dětmi domluveni na určitých pravidlech a nikomu nedělá problém je dodržovat, tento druhý, poněkud volnější přístup nevádí.

otázka č.9 - Jak často se Vaše děti dívají na televizi ?

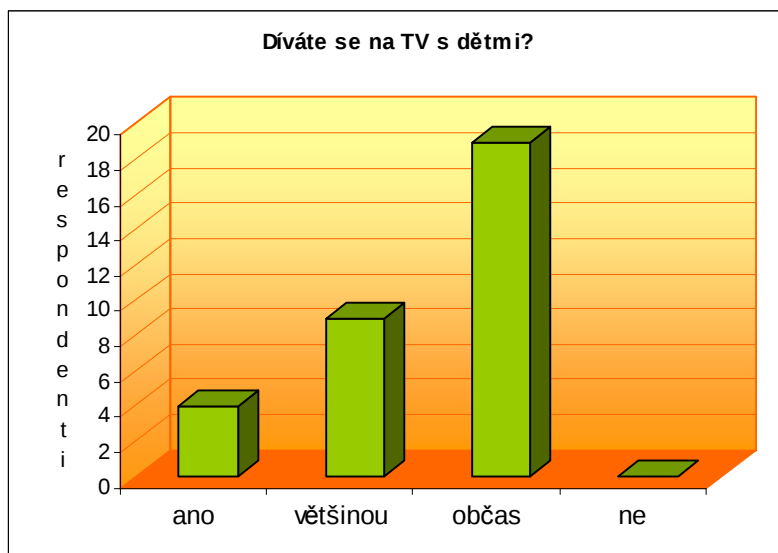
Tato otázka měla zjistit, jak často se děti na televizi dívají. Předpokládala jsem, že to bude DENNĚ a tato hypotéza se mi potvrdila. Téměř všechny děti dotazovaných respondentů televizi sledují každý den. Nikdo z dotazovaných neodpověděl, že NEVÍ, což mi přijde správné, protože to vypovídá o tom, že se svým dětem věnují a tráví s nimi volné chvíle. I ty před televizí.

otázka č.10 - Díváte se na televizi s dětmi?

Tato otázka navazuje na předchozí. Upřesňuje, jak moc se rodiče s dětmi na jejich oblíbené pořady dívají. Optimismus by byl na místě, ale skutečnost je jiná. Nedělala jsem si nároky na to, že vzorově vyjde více než 50% na ANO, ale i přesto jsem si myslela, že OBČAS bude méně, než je. V procentuálním zastoupení je to kolem 60%. Necelých 40% se tedy rozdělí mezi možnosti VĚTŠINOU a ANO. Jen 4 respondenti uvedli, že ANO. To je docela málo.

V tomto věku je důležité, aby děti měli „po ruce“ někoho, kdo jim odpoví na jejich případné otázky. O tom se zmiňuji v teoretické části. (viz kapitola č. ??)

A nyní v dalších třech otázkách se zaměřím na další, v dnešní době již v mnoha domácnostech používané médium, kterým je počítač.

otázka č. 11 - **Kde mají Vaše děti možnost používat počítač?**

Důležitou věcí je, v jakých prostorách mají tyto děti přístup k tomuto médiu a jak moc dlouho se v tomto prostoru zdržují. Samozřejmé je, že pokud je těchto míst více, mají větší možnost se s tímto médiem více a více seznámit. Samo seznámení sice „škodlivé“ není, ale může být takového rázu, který dítě ovlivní nepříliš pozitivně.

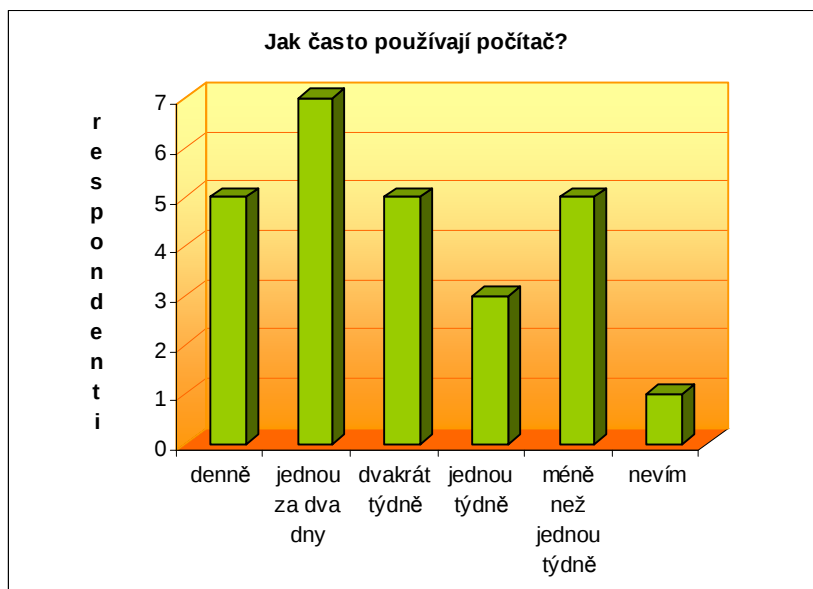
Z tohoto grafu je jisté, že 70% domácností dotazovaných vlastní počítač a děti k němu mají přístup. Ovšem 7 dětí, budeme-li považovat, že rodič má jedno dítě, NEMÁ MOŽNOST toto médium používat. To však neznamená, že by její rodina nevlastnila. Je klidně možné, že počítač je na takovém místě, ke kterému dítě opravdu přístup nemá, nebo jsou provedena opatření, která zabraňují dítěti toto médium třeba jen spustit (obsluhovat). Dále 2 děti mají přístup NA KROUŽKU a jedno V MATEŘSKÉ ŠKOLE.

Nevadí, že mají přístup, ale chybné je, nechávat je tam sedět bez dospělého dozoru. To si myslím já.

otázka č.12 - **Jak často používají počítač (pro zábavu - hry)?**

Častost používání je dost důležitá. Je rozdíl, když dítě používá počítač DENNĚ nebo MÉNĚ NEŽ JEDNOU TÝDNĚ? Podle mne ano. Je-li dítě vystavováno tomuto médiu více, snadněji se nechá ovlivnit a pohltit jeho fiktivním světem. Pokud dítě každý den hraje opakovaně jednu hru, je jasné, že bude určité počítačové funkce ovládat lépe, než jiné dítě, které se k počítači dostane jen příležitostně. A samozřejmě se i tyto dvě děti liší vyžadováním tohoto média. Protože když si dítě zvykne na určitou pravidelnost, vyžaduje ji. A pokud

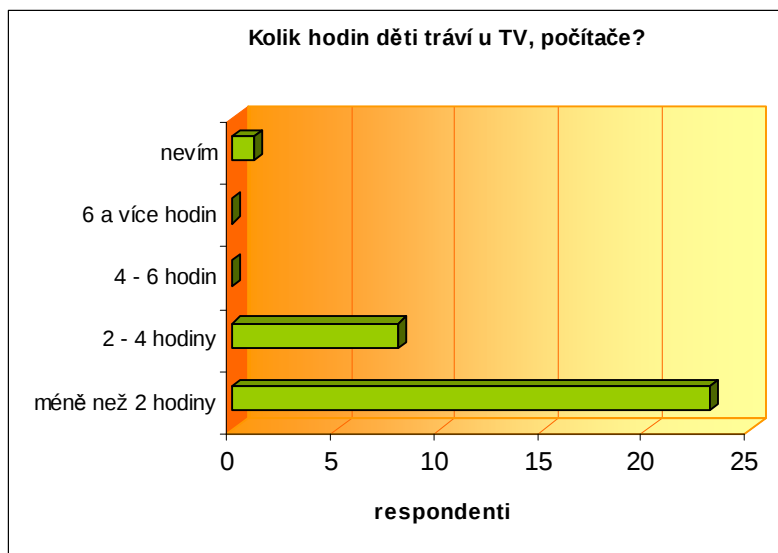
toto působení nebudeme usměrňovat, je zde určité riziko, které se na dítěti může projevit.

V tomto grafu jsou zobrazeny odpovědi tak, jak na tuto otázku odpověděli dotazovaní respondenti. Odpovědi jsou téměř vyrovnané, což je vidět na škálách u každé z možností. Důležité je zdůraznit, že v grafu není zobrazena ještě jedna varianta. Tu jsem bohužel zapomněla v dotazníku uvést. Respondenti ji tam připsali. Tři respondenti připsali možnost VŮBEC NIKDY a ve své podstatě ta samá odpověď, ale jinak řečena NEMAJÍ PŘÍSTUP zapsalo 5 rodičů. To je celkem 8, což je ve srovnání s výsledky grafu nejvíce a to je zajímavé. Tyto výsledky se mi moc líbí.

otázka č.13 - Kolik hodin denně stráví Vaše dítě před obrazovkou (televize, počítač)?

Toto je hodně diskutovaná (diskutabilní) otázka. Pan Helus v jedné ze svých knih píše, že dítě průměrně stráví před televizí až 2 hodiny denně v pracovní den a až 6 hodin o víkendu. Takovéto dětství nazývá medializovaným. Ale shlédneme-li graf, zjistíme, že rodiče to odhadují jinak. 23 respondentů (kolem 70%) označilo odpověď A, což je MÉNĚ NEŽ 2 HODINY. DVĚ AŽ ČTYŘI hodiny vybralo 8 dotazovaných.

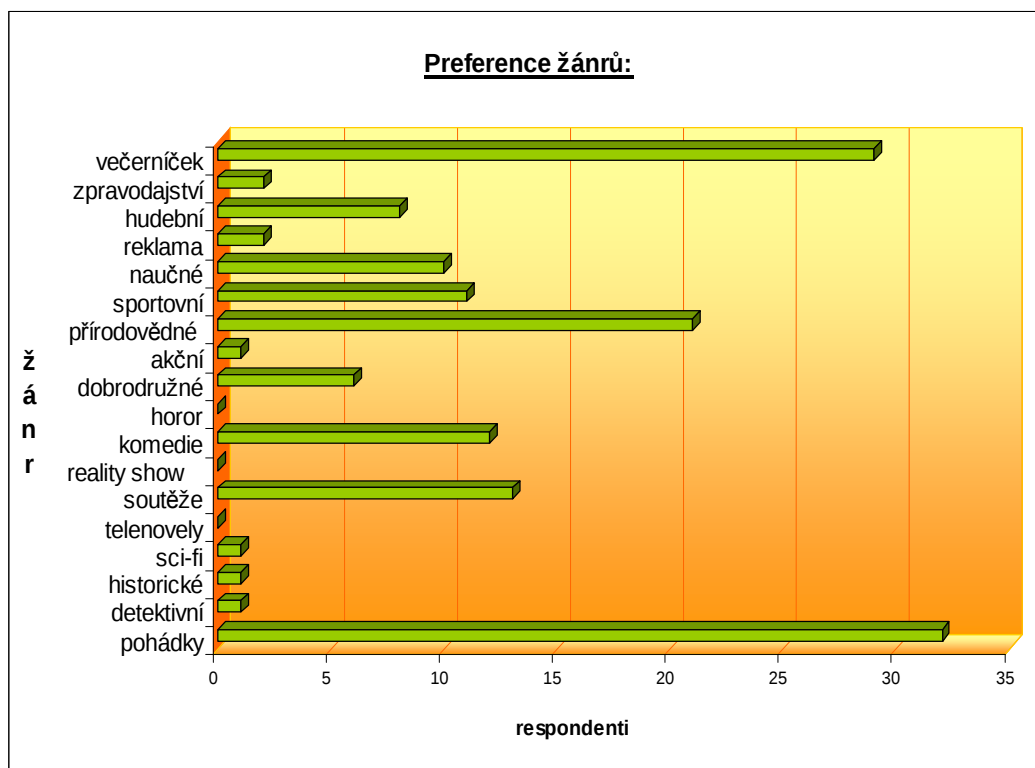

Podle mne, je tento graf velice idealistický, ale nechci zpochybňovat odpovědi respondentů.

otázka č.14 - **Na co necháváte své děti dívat? (žánr)**

Ano. To je jedna z nejdůležitějších otázek. Na jaké pořady se děti dívají. Protože to dává konkrétní podobu a realitu tomuto zásadnímu a v dnešní době více rozšířenému problému. Negativní vliv není pořád. Tento vliv se musí nějakým způsobem dostat k dítěti. A kdo mu jej zprostředkuje (poskytne)? Někaký prostředník, jenž dítě posadí před obrazovku a zapne ji. Pak už jen záleží na tom, jaký program zrovna běží.

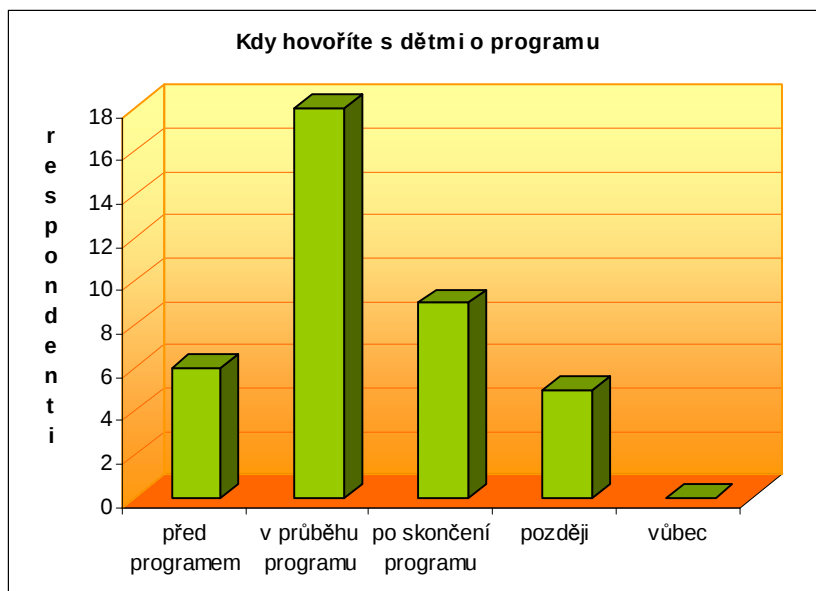
Na prvním místě je kategorie POHÁDEK. Je to pochopitelné a je moc dobře, že tento žánr volilo 32 z celkových 35 dotazovaných. V těsném závěsu na druhé pozici je VEČERNÍČEK. Sice by se mohl řadit mezi pohádky, ale myslím si, že pro děti hraje určitou roli a je pro ně důležitý, tudíž jsem jej dala odděleně (samostatně). Také jej volilo 29 respondentů. Jako další druh v pořadí jsou pořady PŘÍRODOVĚDNÉ. Tuto kategorii určilo 21 respondentů.

Další z výčtu sledovaných pořadů jsou SOUTĚŽE, poté KOMEDIE, SPORTOVNÍ pořady, NAUČNÉ a HUDEBNÍ. Všechny zde vyjmenované druhy (žánry) jsou pro rozvoj dětského diváka vhodné, v určité míře a vhodnosti pro tento věk. Měly by však být upraveny tak, aby dítě mělo možnost je chápat, aby byly pro předškolní dítě srozumitelné a snadno zapamatovatelné. Forma těchto pořadů by měla být přizpůsobena dětem. Zpracování by mělo mít pohádkový ráz bez přehnaně odborných názvů. Pak je dítě schopno se snadno, přirozeně a aktivně učit a své znalosti později uplatnit.

otázka č.15 - **Hovoříte s Vašimi dětmi o sledovaném programu?**

Když už se rodiče s dětmi na televizi dívají a sledují konkrétní pořad, měli by tam s nimi nejen fyzicky být, ale i psychicky. Tím myslím, že by pořad měli aktivně sledovat a vhodným způsobem dítěti komentovat a upřesňovat děj. A také samozřejmě odpovídat na zvědavé otázky.

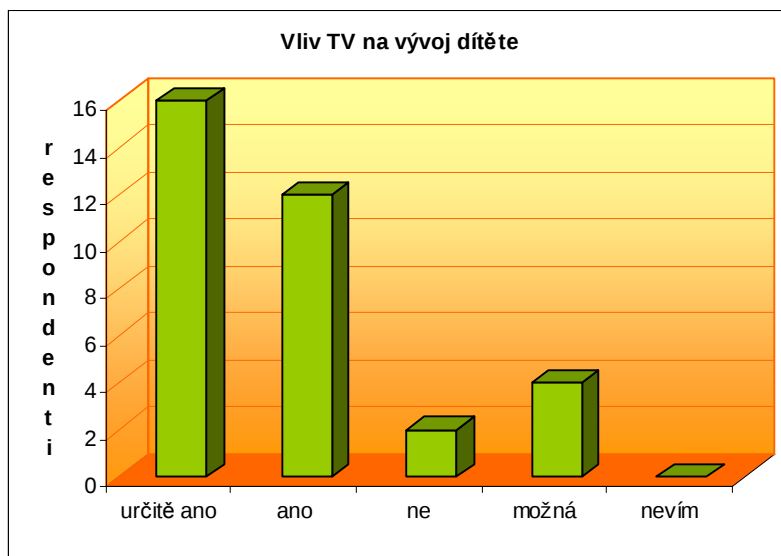

Z následujícího (výše uvedeného) grafu lze vyčíst, že rodiče dívající se s dětmi, s nimi i hovoří, což je správné. Nejvíce odpovědí se vyskytuje u možnosti **V PRŮBĚHU PROGRAMU**. Další tři možnosti mají podobné výsledky a poslední možnost neoznačil nikdo. Někteří z dotazovaných označili i dvě odpovědi. Kromě té, z tabulky nejúspěšnější, ještě právě možnost C (**PO SKONČENÍ POŘADU**). Tato kombinace je určitě velice vhodná. Rodič si ověří, co si dítě z pořadu pamatuje. Zda si více všímá detailů nebo děje, na co se v pořadu zaměřuje, co ho zajímá. Mimo jiné si také procvičují „šedou kůru mozkovou“ tedy paměť a znovuvybavení děje, také abstraktní myšlení a představivost. A abychom nezapomněli na to nejdůležitější, posilují schopnost komunikovat a rozšiřují aktivní slovní zásobu.

otázka č.16 - **Myslíte si, že má televize vliv na vývoj Vašeho dítěte?**

O vlivu médií jsem již mluvila v teoretické části. Pokud bych na tuto otázku měla odpovědět já sama, řekla bych **URČITĚ ANO**. Televize nějaký vliv má, ačkoliv si někdy myslíme, že děti neovlivňuje. Ovlivňuje nejen děti, ale i nás dospělé. Je to její poslání - ovlivnit. Ať už pozitivním nebo negativním způsobem. Podává nám informace a nutí nás, nenásilnou metodou zprostředkování, abychom si na určitou věc utvořili svůj názor. A stejným způsobem TV působí i na naše děti. Dává jim prostor pro rozhodnutí. Mohou si sami vybrat, jaký postoj zaujmou.

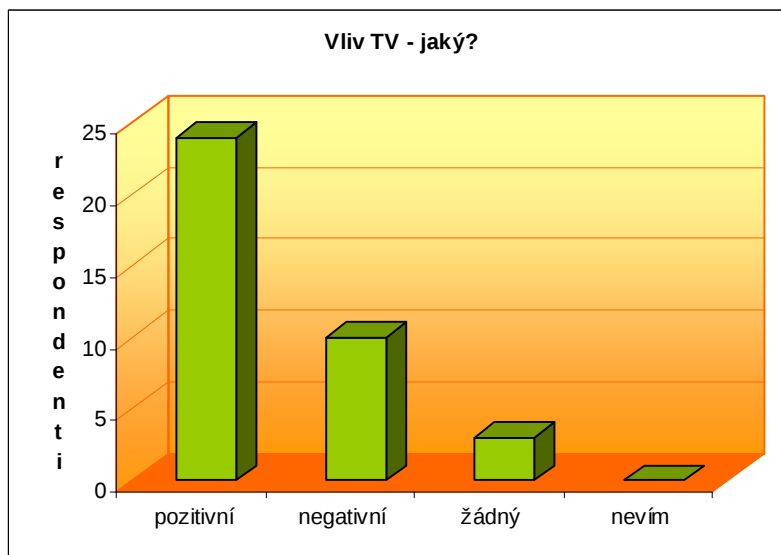
A je na nás rodičích, prarodičích, učitelích, či „pouze“ lidech, tento postoj rozvíjet a formovat tím správným směrem.

Z tabulky vidíme, že převážná většina se s mým názorem shoduje. O něco méně zvolilo možnost ANO, což nevyvrací první možnost. Naopak ji potvrzují. Kdybychom u obou těchto dvou možností sečetly respondenty, dostaneme číslo 28. Toto číslo je dosti vysoké, vzhledem k ostatním z výše uvedenému grafu. NE určily 2 lidé a MOŽNÁ čtyři. V jednom z dotazníků se objevily i dvě možnosti, a to B (ANO) a C (NE). Nevím přesně, co respondenta vedlo k tomuto kroku. Nejspíše by se tato odpověď dala shrnout do odpovědi D (MOŽNÁ). Ale to jsou pouhé spekulace.

otázka č.17 - **Jaký vliv televize podle Vás má?**

Tato otázka úzce souvisí s předchozí. Konkretizuje ji. V tomto případě má opravdu oba vlivy. I přesto, že jsem v instrukcích uvedla, aby u této otázky vyplnily pouze jednu možnost, nebylo to možné. Protože mi tam bohužel chyběla důležitá další možnost POZITIVNÍ I NEGATIVNÍ. Takto odpověděli 4 respondenti. Pokud označili pouze jednu odpověď, téměř vždy k ní připsali, že záleží na výběru pořadů, což je pravda. To je opravdu nejdůležitější. Korigovat výběr.

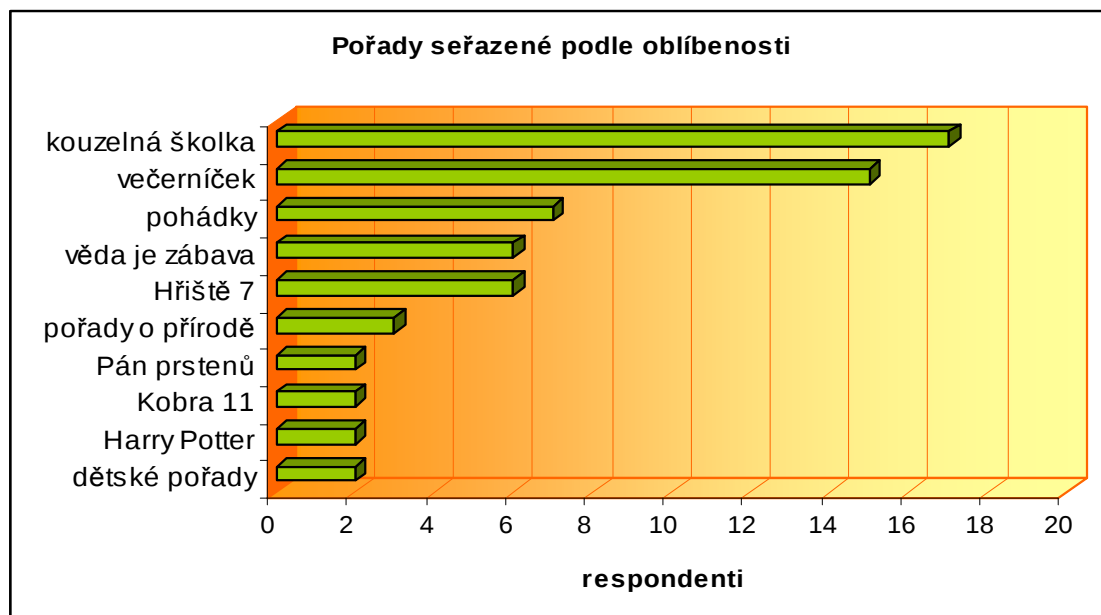
Z grafu je jasné, že na prvním místě je POZITIVNÍ vliv. Ale NEGATIVNÍ je také docela dost zastoupen. Respondenti si uvědomují nástrahy tohoto média a proto je mohou lépe vidět. Už to je další krok k tomu, aby je mohly minimalizovat. Tudíž i to, že někteří označili možnost B (NEGATIVNÍ) hodnotím jako pozitivní ve vztahu k tomuto procesu.

otázka č.18 - Jaký je oblíbený seriál, film, televizní pořad Vašeho dítěte? (vypište)

Tato poslední otázka je velice konkrétní. Měla tak trochu prověřit, jak rodiče své děti znají. Jestli ví, co je pro ně oblíbené. Otázka byla položena volně, nebyli zde žádné možnosti. Respondenti měli vypsat název, podle svého uvážení.

Odpovědi byly opravdu rozmanité. Celkový počet pořadů, které byly respondenty zapsány, je 29. Pro přehlednost uvádím v grafu prvních 10 pořadů, jež rodiče určili.

Na prvním místě je dětmi velice oblíbená KOUZLENÁ ŠKOLKA. Tu zapsalo 17 respondentů, což je větší polovina dotazovaných (51,5%). Druhou pozici získal VEČERNÍČEK. Oblíbenost u dětí je též vysoká. Zde je to 15 odpovědí. Další v pořadí jsou POHÁDKY. Je to obecnější, ale já jako malé dítě, jsem je také měla moc ráda. Asi bych si nedokázala vybrat tu nejoblíbenější. Všechny, co jsem v tomto věku viděla, se mi moc líbily a mám je velmi ráda dodnes. Další pořad, jímž je VĚDA JE ZÁBAVA označilo stejně respondentů, jako HŘIŠTĚ 7. Ostatní pořady určilo méně než čtyři respondenti.

Zde v následující tabulce jsou pořady, které dotazovaní zapsali pouze jednou. Jsou to tyto:

sportovní pořady	1
Kostičky	1
Bambi	1
Bludiště	1
Medicopter 117	1
HAF	1
Pohádková půda	1
Arabela	1
Šikulové	1
Simpsonovi	1
Willi Fog	1
Byl jednou jeden objevitel	1
Křemílek a Vochomůrka	1
Doba ledová	1
Hledá se Nemo	1
Medvídek Pů	1
Krteček	1
Guinnessův svět rekordů	1
Spidermann	1

Nyní se budu podrobněji zabývat každým zde zapsaným pořadem.

POŘADY

Nyní se zaměřím na všechny pořady. Hlavně na to, která stanice je vysílá, kdy je jejich vysílací čas a jakou mají časovou délku (délka trvání).

Budou zde rozděleny podle toho, který den jsou vysílány. Také se zaměřím na celkovou délku pořadů, jež jsou v tomto čase vysílány. Soustředím se na to, kolik hodin denně dají všechny pořady dohromady. Tím se zjistí určitá potenciální denní sledovanost a také kolik času nabízí dětem, aby televizní pořady mohly sledovat (vhodnost a přístupnost). Nepředpokládám, že jedno dítě bude sledovat všechny pořady v týdenním výčtu, ale určitá možnost tu je. Pokud by opravdu dítě sledovalo vše, byla by pro něj televize velmi nepostradatelnou součástí každodenního režimu.

Všechny pořady, které jsou z výše uvedených tabulek jsou podtržené.

POŘADY VYSÍLANÉ:

v **PONDĚLÍ** (86 minut = 1 hodina 26 minut)

Kobra 11

stanice a čas: **Nova, 20:00–21:00** (60 minut)

Guinnessův svět rekordů (premiéra)

stanice a čas: **ČT 1, 18:30–18:56** (26 minut)

v **ÚTERÝ** (210 minut = 3 hodiny 30 minut)

Kostičky

stanice a čas: **ČT 1, 9:15–9:30** (15 minut)

Hřiště 7 (repríza)

stanice a čas: **ČT 2, 13:40–15:45** (125 minut)

Věda je zábava (premiéra)

stanice a čas: **ČT 1, 16:30–16:55** (25 minut)

Simpsonovi

stanice a čas: **ČT 1, 1:35–2:00** (25 minut)

ČT 2, 19:30–19:50 (20 minut)

ve **STŘEDU** (75 minut = 1 hodina 15 minut)

Guinnessův svět rekordů (repríza)

stanice a čas: **ČT 1, 9:30–10:00** (30 minut)

Šikulové

stanice a čas: **ČT 1, 16:30–16:40** (10 minut)

Bludiště

stanice a čas: **ČT 1, 16:40–17:15** (35 minut)

ve **ČTVRTEK** (95 minut = 1 hodina 35 minut)

Věda je zábava (repríza)

stanice a čas: **ČT 2, 13:35–14:00** (25 minut)

Šikulové

stanice a čas: **ČT 2, 14:15–14:25** (10 minut)

Bludiště

stanice a čas: **ČT 2, 14:25–15:00** (35 minut)

Byl jednou jeden objevitel

stanice a čas: **ČT 1, 16:35–17:00** (25 minut)

v **PÁTEK** (55 minut)

Byl jednou jeden objevitel

stanice a čas: **ČT 2, 13:45–14:10** (25 minut)

Willy Fog

stanice a čas: **ČT 1, 16:00–16:30** (30 minut)

v **SOBOTU**

pohádky

stanice a čas: **ČT 1, po poledni**

v **NEDĚLI** (145 minut = 2 hodiny 25 minut)

Kostičky

stanice a čas: **ČT 1, 6:50–7:00** (10 minut)

Hřiště 7

stanice a čas: **ČT 1, 7:30–9:45** (135 minut)

po **CELÝ TÝDEN** (146 minut → 2 hodiny 26 minut x 5 dní = 12 hodin 10 minut)

Kouzelná školka (60 minut x 5 = 5 hodin)

stanice a čas: **ČT 1, 8:30–9:00** (30 minut)

ČT 1, 16:00–16:30 (30 minut)

Medicopter 117 (75 minut x 5 = 6 hodin 15 minut)

stanice a čas: **Prima, 16:45–18:00** (75 minut)

večerníček (11 minut x 5 = 55 minut)

stanice a čas: **ČT 1, 18:45–18:56** (11 minut)

Pohádková půda - původní pořad, již není vysílán, struktura a celkový charakter zůstal zachován, tvůrci pouze změnili název právě na Hřiště 7. Uvádí Martin Dejdar.

Je to „území plné pohádek, her a báječných setkání! Čekají vás Mach a Šebestová, Martin Snílek, Jů a Hele, Mumínci, jeden přímo děda, Haf a Arabela.“

V pořadu Hřiště 7 se vyskytuje i pořad Haf.

Křemílek a Vochomůrka samozřejmě patří pod kategorii večerníček.

dětské pořady

- Bambi
- Krteček
- Medvídek Pů

pořady o přírodě

sportovní pořady

Filmy:

- Pán prstenů
- Harry Potter
- Doba ledová
- Hledá se Nemo
- Spidermann

HLEDISKA:

ČAS

Součet všech pořadů, u nichž byl zjištěn čas „promítání“ je **23 hodin 16 minut**.

Mne samotnou toto číslo překvapilo. Ale když se nad tím zamyslím, možná je to dobře. Sice ne všechny, ale většina těchto pořadů je dětem opravdu určena. A je dobře, že jich televize tolik nabízí. Pokud jsou opravdu vhodné, mohou se na ně děti dívat a „neškodí“ jim. Rozhodně je lepší nabízet pořady pro děti vhodné, než pořady nevhodné, mezi které se řadí například ty s tematikou kriminální.

VYSÍLACÍ PROGRAM

Když se zaměřím na toto hledisko a porovnáím výše uvedené výsledky výzkumného šetření, zjistím, že nejvíce těchto pořadů se vysílá na programu ČT 1 nebo ČT 2, což je TV veřejnoprávní. Pokud se vrátíme o několik stránek zpět k otázce č.5, zjistíme, že výsledky se shodují. Tam je na první příčce také ČT 1.

A pořady zmíněné z ostatních dvou TV nejsou úplně nevhodnější. Kobra 11 by svým charakterem měla patřit spíše jiné věkové skupině a Medicopter 117 také. Pokud bych měla konfrontovat právě tyto dva pořady, zvolila bych pro dítě spíše druhou možnost a program PRIMA. Samozřejmě s „dohledem“ a komentářem dospělého. Tento seriál je založen na práci lékařů, což dítěti může dávat dobrý příklad v oblasti pomoci ostatním lidem.

DNY V TÝDNU A SLEDOVANOST DĚTSKÝM DIVÁKEM

Četnost zvolených pořadů je na počet největší v ÚTERÝ a ve ČTVRTEK. Ale vzhledem k pořadům a jejich vysílacím časům bych spíše určila ČTVRTEK. Podle mne se ale děti nejvíce dívají v pátek, to mohou i večer a také o víkendu. V sobotu po poledni většinou dávají nějakou pohádku a v neděli ráno právě velice oblíbený pořad nyní nazvaný HŘIŠTĚ 7. Za nás, když jsem já byla malá a dívala se, se nejdříve jmenoval Studio Rosa a poté Jů Hele Neděle.

2.2.1.2. Dotazník pro učitele, učitelky

Tohoto dotazníku se zúčastnilo 22 učitelů či učitelek. Jejich věk je v rozpětí od 22 do 55 let. Dotazník byl vyplňován anonymně na třech pracovištích předškolního zařízení, proto se nelze zabývat každým pracovištěm zvlášť. Všechny výsledky jsou zpracovány a vyhodnocovány ze všech 22 odpovědí.

Forma dotazníkových otázek je nestálá, objevují se zde uzavřené i polootevřené otázky. Otázky jsou kladené tak, aby jim učitelé správně porozuměli a uměli vybrat odpověď. Je zde podobnost z předchozím dotazníkem. Některé z otázek jsou naprosto totožné, jiné mají pozměněný charakter.

Všechny otázky jsou zaměřeny na prostředí mateřské školy a svým charakterem řeší otázku užívání médií v MŠ. Kladené otázky jsou psané v 2. osobě množného čísla.

Ještě předtím, než se pustím do jednotlivých otázek, zde pro přehlednost uvádím tabulku všech respondentů spolu s jejich věkem a délkou praxe v MŠ:

M/Ž	věk	let praxe	M/Ž	věk	let praxe	M/Ž	věk	let praxe
muž	32	2	žena	43	25	žena	48	25
žena	22	0,5	žena	46	26	žena	49	29
žena	24	2	žena	46	26	žena	49	29
žena	31	2	žena	46	3	žena	51	29
žena	36	5	žena	47	29	žena	53	30
žena	39	19	žena	47	24	žena	55	36
žena	40	15	žena	47	28	žena		16
žena	41							

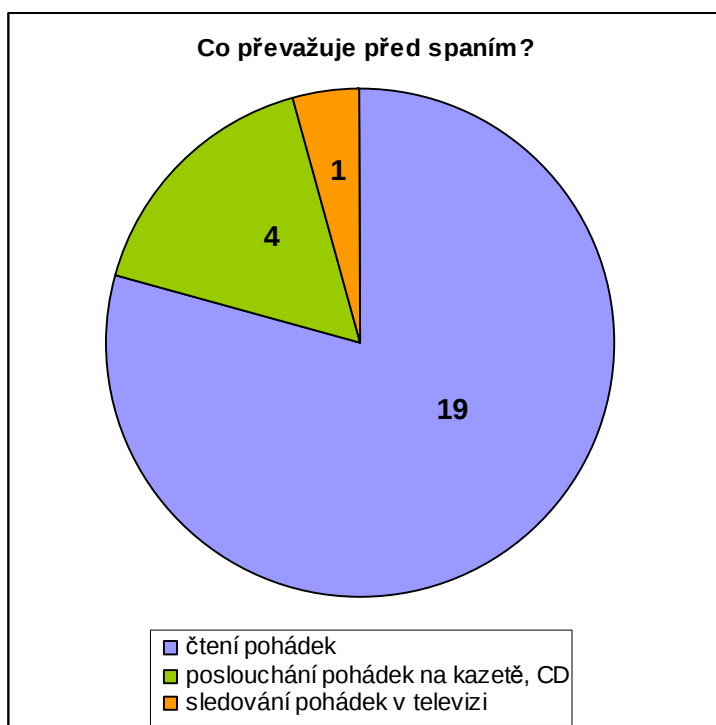
Z tabulky vyčteme, že zde odpovídal i jeden muž. Věkový průměr této skupiny dotazovaných je 40,5 roku a průměrná praxe na jednoho činí přibližně 18 let. Ve skupině jsou zastoupeny jak mladší paní učitelky s téměř žádnou nebo minimální praxí, tak i starší ročníky, které mají dlouhou praxi s předškolními dětmi.

Účelně jsem vybírala rozdílné věky učitelek, poněvadž si myslím, že starší učitelky mají své „staré“ postupy a nebudou tolik používat nová média, která za doby, kdy ony svou praxi začínaly, vlastně neexistovala. Zároveň si ale nemyslím,

že všechny mladší učitelky by se odkazovaly jen na televizi nebo CD přehrávač. Je to o osobnosti učitelky a o tom, co pro děti preferuje.

otázka č.1 - Co převažuje před spaním?

Respondenti měli vybrat jednu z možností podle toho, kterou z nich ve své třídě nejvíce používají. Zda-li dětem po obědě před spaním, nebo chcete-li odpočinkem (relaxací), pohádky sami předčítají, nebo je pohodlněji pustí na kazetě či CD a nebo dokonce v televizi.

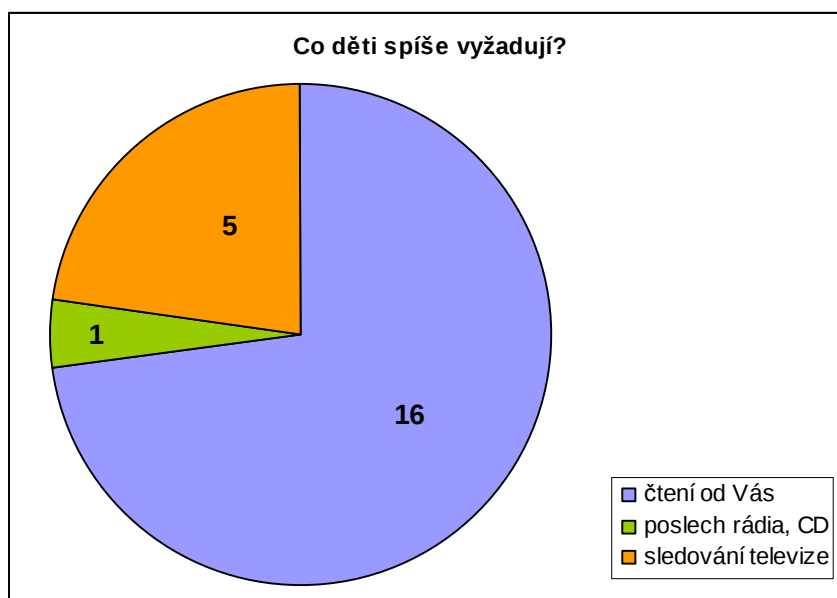

Z následujícího (výše uvedeného) grafu vyplývá, že nejvíce se v mateřských školách čte. ČTENÍ POHÁDEK určilo 19 ze všech dotazovaných, což je 79%. Na druhé pozici je POSLOUCHÁNÍ NA KAZETĚ, CD a to zvolili čtyři respondenti (17%). Sledování zvolil pouze jediný z dotázaných, což jsou v tomto případě 4%. Tyto výsledky jsou velice pozitivní.

otázka č.2 - Co děti v MŠ spíše vyžadují?

Tato otázka je podobná předchozí, ale má jiný úhel pohledu. Učitelé se mají zaměřit na to, co děti po nich chtějí, když jim dají na výběr. Z uvedených možností, jak sami vidíte na grafu, děti nejvíce chtějí, aby jim učitelé ČETLI

(72% školkových dětí). Vzhledem k první otázce, je zde rozdílné druhé místo, čímž je ve 23% SLEDOVÁNÍ TELEVIZE, zatímco u předchozí to byla tady až třetí možnost POSLECH RÁDIA, která zde má pouze 5%.

Když se podívám na výsledky této a předchozí otázky, je jasné, že děti by se rády dívaly na televizi, ale učitelé toto „chtění“ korigují. Podle mého názoru je to dobře. Protože, ty děti, které televizi vyžadují jsou takto vedeny i doma. Pokud by jim vyhověly i ve školce, mohla by mít TV na dítě neblahý vliv.

otázka č.3 - Který z těchto médií máte nejraději?

Opět, jako u předchozího dotazníku jsem zde měla osm možností, ze kterých měli vybrat čtyři a seřadit je podle oblíbenosti a přiřadit známky od jedničky do čtyřky.

Všechny výsledky jsou v následující tabulce:

Média	Stupeň oblíbenosti				Počet respondentů	Průměrné hodnocení
	1	2	3	4		
Kniha	18	2	1	1	22	1,32
Rádio - rozhlas	0	3	8	0	11	2,73
Televize	0	4	8	4	16	3,00
Video	1	3	1	5	10	3,00
CD přehrávač	1	5	5	0	11	2,36
MP3 přehrávač	0	2	0	2	4	3,00
DVD přehrávač	0	1	0	2	3	3,33
jiné:	2	0	0	1	3	2,00
noviny						
divadlo						

1 - nejvíce oblíbený

4 - nejméně oblíbený

Jak z tabulky vyplývá, na prvním místě je jednoznačně kniha s průměrem 1,32. Také ji zvolilo nejvíce respondentů. Vlastně všichni a 18 z nich knize dalo jedničku. Je pro ně nejoblíbenějším médiem. Podle průměru je na oficiálním druhém místě CD přehrávač. Ten zvolilo 11 respondentů, průměrná známka je 2,36 a nedostal ani jednu čtyřku. Třetím nejoblíbenějším médiem podle průměrů, je rádio, které získalo průměrnou známku 2,73. Zvolilo ho též 11 dotazovaných, stejně jako CD přehrávač, ale protože nezískal ani jednu 1 a více trojek než dvojek, ztrácí na druhé místo pouhých 0,37 známky. Rozdíl není tak veliký. Větší je rozdíl průměrné známky mezi prvním a druhým místem - 1,04 známky. To je celkem dost. Ostatní média mají průměr větší nebo rovný 3,00.

Za zmínku také ještě stojí médium JINÉ, protože to získalo průměrnou známku 2,00 a tudíž se řadí na druhé místo před CD přehrávač, ale když se podíváme, kolik respondentů označilo poslední médium, tedy jiná média, jsou to pouze tři respondenti. Dva z nich dali jedničku a jeden čtyřku. Není to tedy velké zastoupení.

Nyní zde jsou dva výňatky z výše uvedené tabulky. Posloupnosti průměrného hodnocení a také počtů respondentů (kolik jich jaké médium volilo):

Média	Průměrné hodnocení
Kniha	1,32
CD přehrávač	2,36
Rádio - rozhlas	2,73
Televize	3,00
Video	3,00
MP3 přehrávač	3,00
DVD přehrávač	3,33
jiné:	2,00
noviny	
divadlo	

Média	Počet respondentů
Kniha	22
Televize	16
Rádio - rozhlas	11
CD přehrávač	11
Video	10
MP3 přehrávač	4
DVD přehrávač	3
jiné:	3
noviny	
divadlo	

V těchto tabulkách jsou přehledně vidět všechny průměry a také kolik respondentů to určité médium zvolilo.

otázka č.4 - **Který preferujete pro své děti?**

Stejným způsobem jako předchozí otázka je položena i tato. Jediné, co je jiné, je zaměření. Zde se orientujeme na děti a na to, co dotazovaní pro ně v MŠ nejvíce preferují. Také měli vybrat čtyři z osmi uvedených médií a zvolit, která jsou podle nich pro děti přínosná.

V níže uvedené tabulce opět vede kniha a celkovou průměrnou známkou 1,23. Jak vidíte, ani jeden z respondentů nedal čtyřku, dvojku zvolil pouze jeden a trojku dva. Ostatních 19 zvolilo nejlepší známku jedničku. Všichni respondenti do svého výčtu knihu zařadili - všichni ji tedy používají. Ať více nebo méně, ale určitým způsobem s ní pracují. Jediná kniha má průměrnou známku nižší než 2,00.

Na druhém místě, podle průměrné známky (průměru) je CD přehrávač, který získal známku 2,19. Na první místo ztrácí celých 0,96 známky. Vzhledem k předchozí otázce je tento rozdíl mnohonásobně větší. Na pomyslné bronzové příčce se se svým průměrem 2,25 známky nachází média jiná. Ty volili čtyři respondenti. Protože jim přiřadili jedničku nebo dvojku, vyhoupllo je to až sem na třetí místo.

Média	Stupeň oblíbenosti				Počet respondentů	Průměrné hodnocení
	1	2	3	4		
Kniha	19	1	2	0	22	1,23
Rádio - rozhlas	0	0	3	3	6	3,50
Televize	1	2	3	3	9	2,89
Video	1	5	6	3	15	2,73
CD přehrávač	0	13	3	0	16	2,19
MP3 přehrávač	0	0	1	1	2	3,50
DVD přehrávač	0	2	1	0	3	2,33
jiné:	1	2	0	1	4	2,25
vyprávěné příběhy						
kazetový magnetofon						
časopisy						
divadlo						

1 - nejvíce oblíbený

4 - nejméně oblíbený

Jako další se řadí DVD přehrávač se svou průměrnou známkou 2,33. Toto médium si vybrali pouze tři respondenti, takže objektivnost této známky není úplně stejná jako u jiných médií, ke kterým se řadí i další, čímž je video se známkou 2,73. Toto médium volilo 15 z 22 respondentů, tedy více než $\frac{3}{4}$ dotazovaných. Výsledek považuji za objektivnější, přece jen se ještě více používají klasické videokazety než DVD nosiče, ale už se začínají „chytat“ i v mateřských školách. 9 respondentů zvolilo další médium v pořadí a tím je televize. Svou průměrnou známkou 2,89 se blíží trojce a je to poslední médium mající známku nižší než 3,00. Za trojkou jsou pak už jen rádio a MP3 přehrávač se shodným průměrem 3,50.

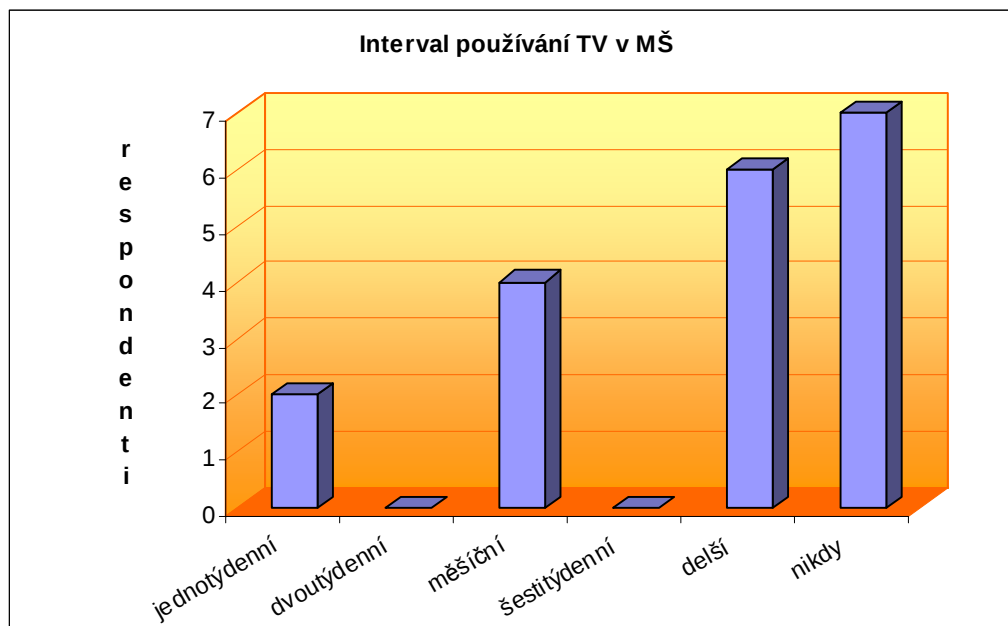
V dalších dvou tabulkách opět uvádím postupnost médií z hlediska průměrné známky a počtu respondentů, jež médium volilo:

Média	Počet respondentů
Kniha	22
CD přehrávač	16
Video	15
Televize	9
Rádio - rozhlas	6
DVD přehrávač	3
MP3 přehrávač	2
jiné:	4
vyprávěné příběhy	
kazetový magnetofon	
časopisy	
divadlo	

Média	Průměrné hodnocení
Kniha	1,23
CD přehrávač	2,19
DVD přehrávač	2,33
Video	2,73
Televize	2,89
Rádio - rozhlas	3,50
MP3 přehrávač	3,50
jiné:	2,25
vyprávěné příběhy	
kazetový magnetofon	
časopisy	
divadlo	

otázka č.5 - V jakém intervalu používáte televizi jako prostředek pro "výuku"?

Tato otázka je zde proto, abychom zjistili, jak často děti mají přístup k tomuto médiu právě v mateřské škole. Vzhledem k tomu, jak učitelé vyhodnotili otázku č.4, by to nemuselo být tak často. Moje mínění se částečně potvrdilo. Uvidíme podle grafu.

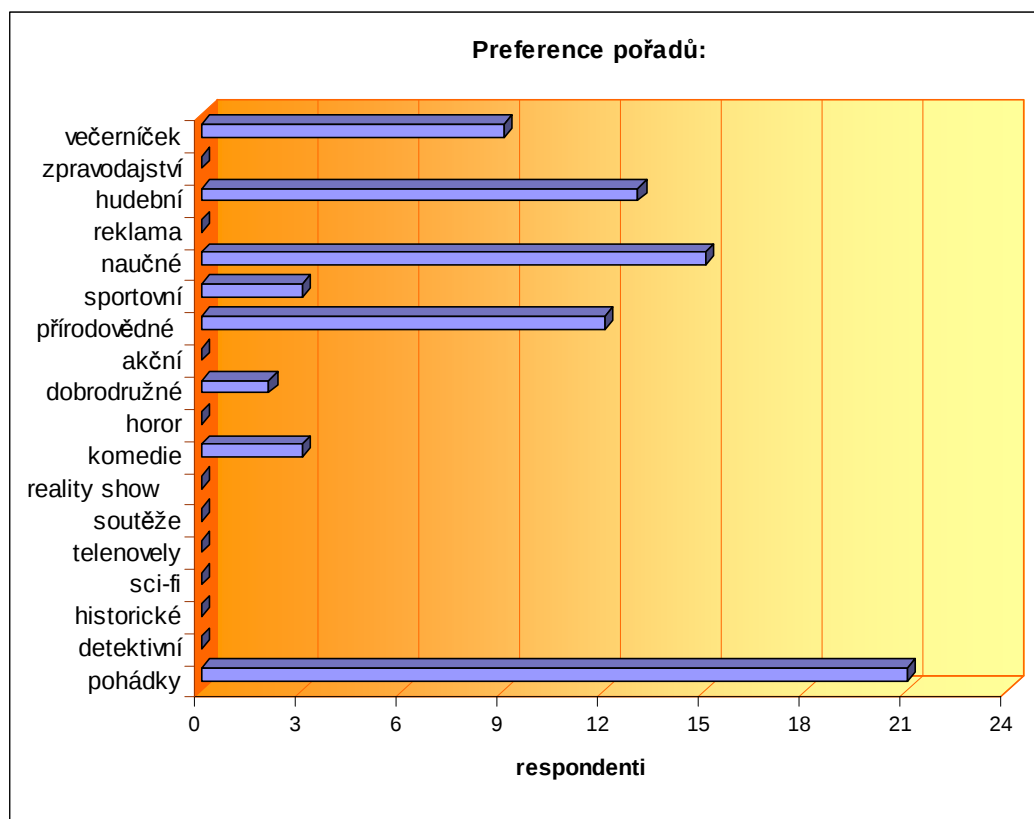
Když sečteme všechny odpovědi, dojdeme k číslu 19, z čehož vyplývá, že tři z dotazovaných neoznačili žádnou ze zde nabídnutých možností. 7 respondentů, není to ani polovina z dotázaných, zvolilo možnost poslední, tedy že

ji nepoužívají NIKDY. Pouze o jednoho respondenta méně dalo předchozí DELŠÍ interval. Zastoupen je i MĚSÍČNÍ (4 respondenti) interval a JEDNOTÝDENNÍ. Ten zvolili dva dotazovaní, ale v porovnání s celým vzorkem je to 11%, přibližně desetina a to je docela dost. Pro zajímavost porovnání, u možnosti NIKDY je to 36%. Takže tyto dvě možnosti jsou k sobě v poměru cca 1:3. Kdybych to převedla na 4000 lidí, 1000 z toho by podle mého poměru zvolilo možnost A, tedy JEDNOTÝDENNÍ interval, a to je celkem hodně lidí. Představte si kolika mateřských školách může pracovat tisíc učitelek nebo učitelů. Raději ani nechci, děkuji.

Je pravda, že tyto výsledky rozhodně nemohu převádět na tak obrovské měřítko, ale jako úvaha, to stojí za to.

otázka č.6 - Jaké pořady vybíráte pro děti v MŠ? (žánr)

Tato otázka je naprosto totožná v obou dotaznících. Zajímá mě, zda učitelé zvolí jiné žánry než rodiče těchto dětí. Pokud by učitelé měli možnost výběru, co by do mateřské školy zvolili.

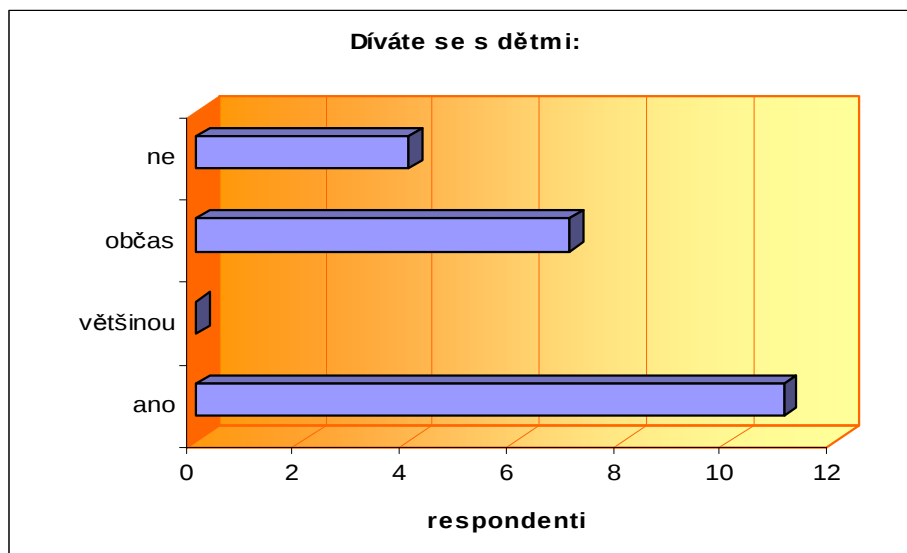
Ve výše uvedené tabulce jsou tyto preference znázorněny. Ze všech žánrů, které jsou v nabídce jich 8 získalo aspoň minimum, což je jeden „hlas“. Na zlaté pozici je samozřejmě POHÁDKA, kterou určilo 21 respondentů, tedy kromě jednoho všichni. Téměř 100%. Hned za pohádkami jsou pořady NAUČNÉ. Ty dostaly 15 hlasů a v procentech je to 19%. Jako třetí jsou pořady HUDEBNÍ s průměrem 17%, což je 13 respondentů. Další v pořadí jsou pořady PŘÍRODOVĚDNÉ, jež získaly 15%, což je 12 z dotázaných. Pozice pátá patří pořadu, který děti mají rády, některé jej přímo zbožňují - VEČERNÍČEK. Zvolilo ho 9 učitelů (12%). V porovnání s ostatními zvolenými pořady nemá „vzdělávací“ funkci, proto je až pátý. Mezi poslední se 4% (čtyřprocentním) zastoupením v podobě tří hlasů se řadí shodně na šesté místo pořady SPORTOVNÍ a KOMEDIE. Pouze dva dotazovaní zvolili DOBRODRUŽNÉ pořady. Ostatních 10 možností nezískalo ani jeden hlas. Když se podíváme, jaké jsou to kategorie, je to dobře, že je nikdo z respondentů nezvolil.

Tyto žánry samozřejmě nejsou jen odděleně. Dají se různými kombinacemi propojovat, z čehož mohou vzniknout nádherné projekty, na kterých se mohou podílet i děti z mateřských škol. Ideálním spojením zvolených žánrů vidím NAUČNOU POHÁDKU provázenou PÍSNĚMI s PŘÍRODNÍ tematikou.

otázka č.7 - Díváte se na televizi s dětmi?

Tato otázka je velice důležitá, protože pokud se s nimi dospělí dívají, mohou korigovat a ovlivňovat mínění o určité věci. Děti mají možnost zeptat a dozvědět se, jak to přesně funguje a proč v televizi je to jinak. Objasníme jim, že všechno co vidíme v televizi, vždycky nemusí být úplně stejné (ě) i ve skutečném životě. Nastíníme, že realita světa a filmová realita je rozdílná, a že je důležité tyto dvě „reality“ chápat odděleně.

Ale pokud u nich v tu důležitou chvíli nebudeme, přeberou si to podle svého „nezralého a zkresleného“ uvažování a to pak může mít neblahý vliv na jejich myšlení.

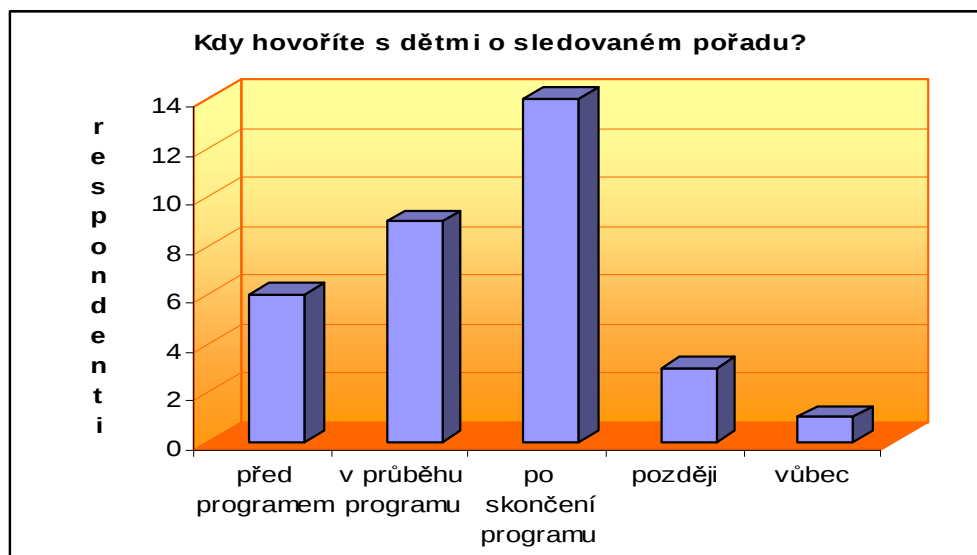
Z této tabulky vidíme, jak to je u této skupiny respondentů. 11 jich odpovědělo, že ANO, což je 50% z dotázaných. OBČAS zvolilo 32% a možnost NE 18% učitelů. 50% ANO je sice docela pěkný výsledek, ale co potom dělá ten zbytek učitelů, když děti posadí k televizi? Celých 18% (v tomto případě 4 učitelé) si dělá svoje věci a dětem se nevěnuje. A 32% tedy 7 předškolních pedagogů si OBČAS k dětem sedne a OBČAS si dělají jiné potřebné věci.

Když si uvědomím, že celkový počet mnou oslovených respondentů je 22, tudíž 11 tříd mateřských škol. Polovina je 5 nebo 6 tříd a tyto třídy, respektive jejich pedagogové nekladou důležitost této otázky, je to zajímavý výsledek. Možná to přeháním, ale převedu-li si procentuální výsledek na větší měřítko, 50% ANO je málo.

otázka č.8 - Hovoříte s Vašimi dětmi o sledovaném programu?

Tato otázka přímo navazuje na předchozí a úzce se jí dotýká. Je celkem zbytečné sedět s dětmi u televize a pořad „pouze sledovat“. Měli bychom je určitým způsobem stimulovat k aktivnímu sledování. Aktivní sledování je důležitý postoj k televizi a vyjádření k určitému pořadu. Sledujeme-li pasivně, pořad nás v celku nezajímá a proto se ani na děj nesoustředíme. V tomto případě je televize puštěná „ze zvyku“. Ale aktivní sledování se pozná na první pohled, zvlášť na dětech. Zaujetí a pouhý posed napovídá o tom, jak nás pořad zajímá, jak na nás působí a jaká je právě atmosféra. Toto sledování aktivuje myšlení a uvažování a většinou dochází k tomu, u malých dětí obzvláště, že dítě klade

otázky. Zajímá ho děj a to, co se právě odehrává. Chce vědět víc, a my bychom tam měli být a otázky mu zodpovědět. Zvědavost k tomuto věku patří a je důležité ji nezanedbávat a nebrat ji na lehkou váhu. Proto bychom s dítětem o sledovaných pořadech měli hovořit a diskutovat.

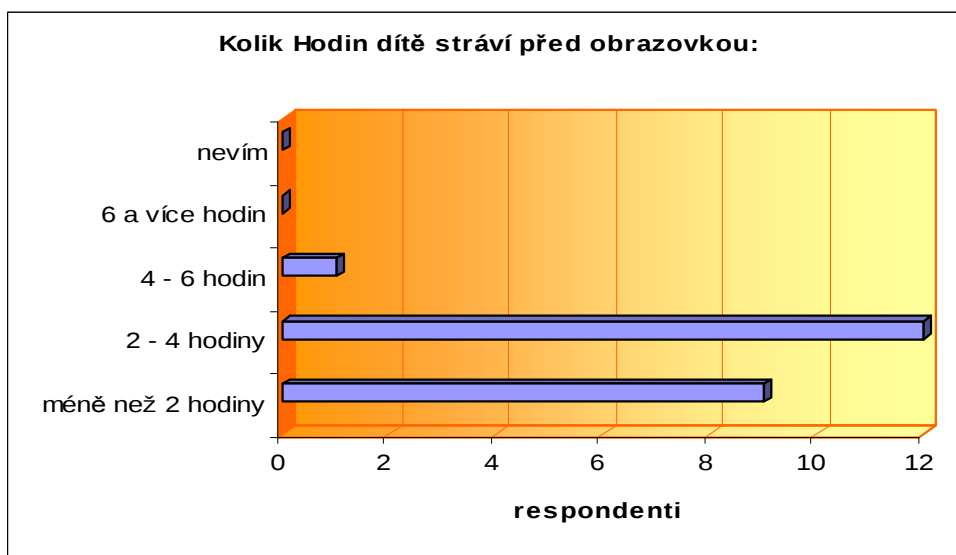

Z uvedené tabulky vyplývá, že učitelé s dětmi o programu nejvíce mluví **PO JEHO SKONČENÍ**. Tuto možnost označilo 14 respondentů, procentuálně je to 43% z dotazovaných. „Na stříbrné přičce“ se umístila možnost **V PRŮBĚHU PROGRAMU** s počtem sedm dotazovaných, což je 27%. **PŘED PROGRAMEM** s dětmi hovoří 18%, v tomto případě 6 respondentů. **VŮBEC** s dětmi o programu nemluví jeden dotázaný (3%) a **POZDĚJI** tři učitelé (9%). Když sečtu všechna čísla, počet přesáhne 22 o celých 11. To znamená, že těchto 11 lidí zvolilo více než jednu odpověď. Hovoří s dětmi nejen **PO SKONČENÍ POŘADU** ale i jindy. Mohla by to být možnost A - **PŘED PROGRAMEM** nebo B - **V PRŮBĚHU PROGRAMU**, protože u těchto možností se vyskytuje nejvyšší počet hodnotících respondentů.

otázka č.9 - Odhadněte, kolik hodin denně stráví předškolní dítě před obrazovkou (televize, počítač)?

Odhadem měli učitelé určit, kolik si myslí, že děti těchto rodičů stráví před obrazovkou. Při pohledu na tabulku vidíme, že nejvíce odpovědí má možnost B

2 - 4 HODINY, volilo ji 12 učitelů, to je 54% a o tři méně zvolilo odpověď MÉNĚ NEŽ 2 HODINY, což je 41% respondentů. Minimální počet - pouze jeden dotazovaný zapsal odpověď 4 - 6 HODIN. Tento jeden dotazovaný zde tvoří 5%.

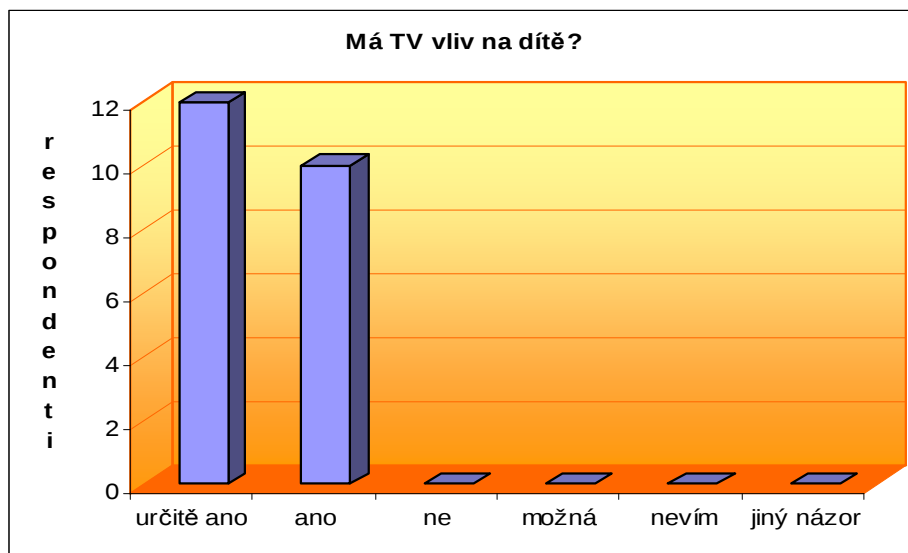

Učitelské odhady jsou podle mého realističtější než odhady rodičů v otázce číslo 13, ale nemohu soudit, jak to je. Možná učitelé soudí podle toho, co kde píší nebo prostě jen jsou skeptičtější než rodiče.

otázka č.10 - **Myslíte si, že má televize vliv na vývoj předškolního dítěte?**

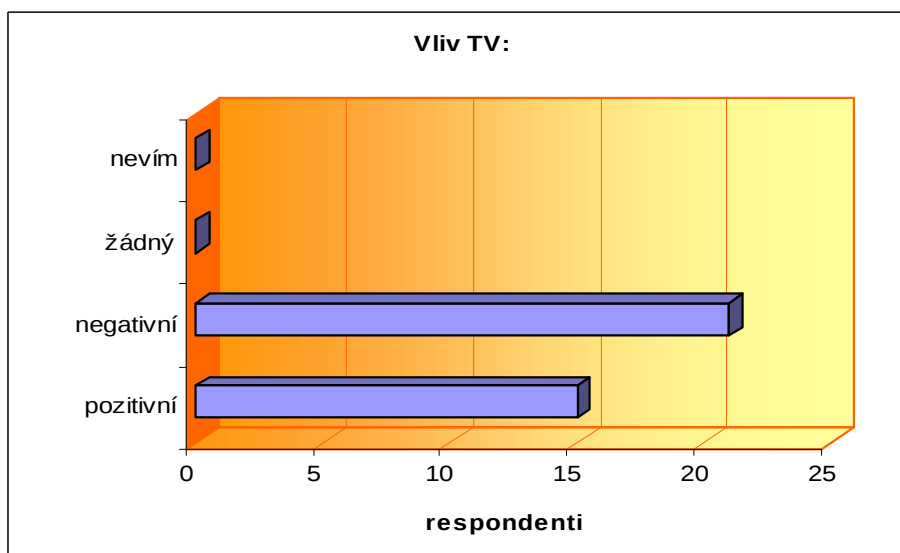
Tato otázka je totožná s otázkou číslo 16 z dotazníku pro rodiče. Zde se ptám učitelů na totéž, poněvadž záměrem je zjistit, jak se odpovědi budou lišit stejně jako u jiných předcházejících otázek.

V níže zobrazeném grafu jsou odpovědi všech 22 respondentů. Jak vidíme, tito respondenti volili pouze dvě z uvedených šesti možností a to buď odpověď URČITĚ ANO a ANO. Na první pohled mez těmito dvěmi odpověďmi není rozdíl. Ony by mohly být jako jedna možnost. V tom případě by 100% dotazovaných odpovědělo kladně. Názor mají tito lidé shodný, avšak rozdíl je v tom, že možnost URČITĚ ANO je intenzivnější, přesvědčivější, důraznější. Je v ní více emocí. Tento člověk je schopen si svůj názor plně obhájit a možná i přesvědčit o něm ostatní. Pokud bych poměr těchto dvou odpovědí měla vyjádřit procenty, je to 55:45 (též v grafu v příloze).

otázka č.11 - **Jaký vliv televize podle Vás má?**

Otázka poslední doplňuje otázku číslo 10. Udává směr přesvědčení. Zda je pozitivní nebo negativní.

Jak je z tabulky jasné, více odpovědí směřuje spíše k NEGATIVNÍMU působení. Zde je 21 odpovědí. Ale pokud bych od všech 22 respondentů odečetla již zmíněný počet, došla bych k číslu jedna, ale u odpovědi POZITIVNÍ je celkem 15 odpovědí. Z toho vyplývá, že pouze osm respondentů určilo pouze jednu odpověď. Sice nevíme, kterou z nich, ale to není tak důležité, jako fakt, že zdvojených odpovědí bylo 14. Při vyhodnocování této otázky se občas objevoval

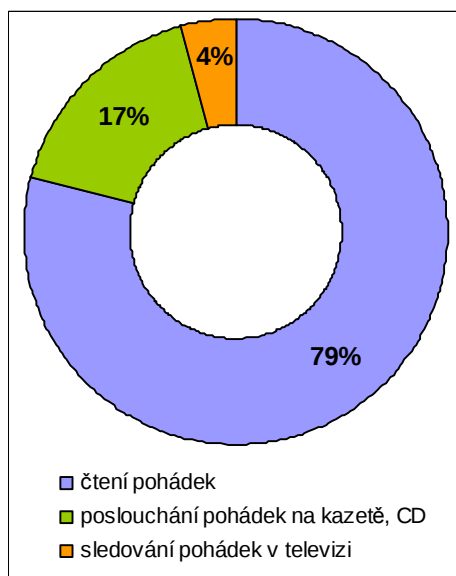
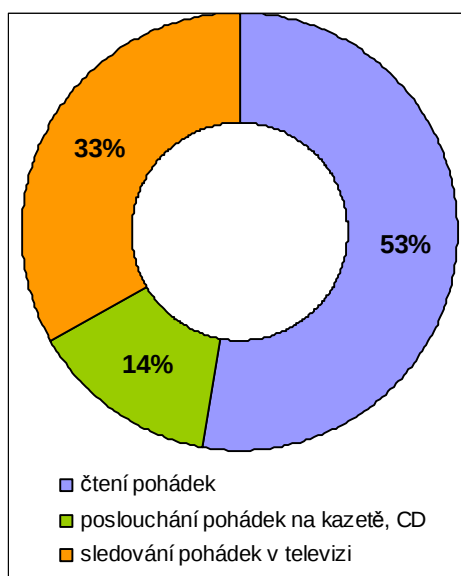
dopisovaný dodatek. Když respondenti zvolili odpověď POZITIVNÍ, vesměs připisovali, že je důležitý vhodný výběr pořadů. Pokud však volili odpověď NEGATIVNÍ, tak se objevovali výroky typu „pokud se pořady nevybírají“. Když zvolili obě varianty, většinou nic nepřipsali nebo dodali „dle výběru“. V jednom dotazníku se dokonce objevily obě zvolené odpovědi a ještě mi respondentka připsala: e) „podle výběru pořadu i negativní i pozitivní“

2.2.2. Konfrontace některých otázek

Oba dotazníky obsahují různé otázky týkající se problematiky masových médií a jeho vlivu na děti předškolního věku. Jeden je zaměřen spíše na rodiče, ten druhý na prostředí mateřské školy. I přesto mají oba dotazníky podobné otázky.

Nyní se zaměřím na ty otázky, jež jsou podobné nebo téměř totožné.

otázky číslo 1. - **Co u Vás doma převažuje?** a **Co převažuje před spaním?**

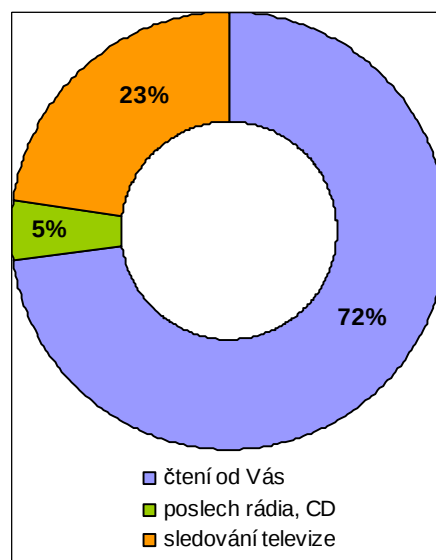
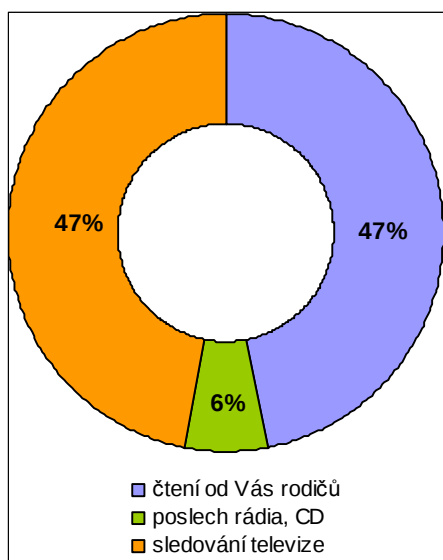

U obou dotazníků vyhrálo ČTENÍ POHÁDEK, ale přeci jen ji určilo více učitelů než rodičů. Rozdíl je o celých 26%. Přibližně stejný počet má druhá možnost, čímž je POSLOUCHÁNÍ POHÁDEK. Velký rozdíl je i v poslední z možností. Mnohem více rodičů než učitelů z dotazovaných respondentů prosazuje tuto možnost. Rozdíl mezi těmito dvěma čísly je celých 29%.

Pokud bych tuto otázku měla zhodnotit, nejspíše bych napsala, že mne výsledek příjemně a kladně překvapil. Moje vize byla trochu černější a proto jsem s tímto výsledkem „spokojena“.

Druhý pohled prvních otázek jsou otázky č. 2

Co Vaše dítě spíše vyžaduje? a **Co děti v MŠ spíše vyžadují?**

Z tohoto pohledu je hezky vidět postoj dětí k rodičům a k učitelům. Tento postoj je rozdílný, protože každá z těchto, u dítěte velmi výrazných a významných, osobností má z pohledu dítěte jiné postavení. Důležitou roli v tomto postoji hraje právě osobnost učitele a také postoj a chování rodiče k dítěti. Děti jsou velmi citlivé a velice rychle poznají, co si ke každému mohou dovolit a jak se k němu mohou chovat. Také je důležité, kterou z těchto činností dítěti nejvíce nabízíme, ukazujeme a preferujeme. Proto také, jak je vidět z grafů, 47% dětí od rodičů vyžaduje SLEDOVÁNÍ TELEVIZE, a z toho samého důvodu se u učitelů vyskytuje u této možnosti pouze 23%, to je méně než polovina těchto dětí. A právě tato polovina ve školce vyžaduje ČTENÍ, což je dobře. Když zmíněných 23% odečteme od 72% z druhého grafu, vyjde výsledek v podobě 49%, což je téměř stejné jako u prvního grafu téže otázky.

Takže učitelé nabízí více ČTENÍ, což je velice vhodné a rodiče spíše TELEVIZI. Pokud však polovina těchto dětí v MŠ vyžaduje spíše knihu a ČTENÍ, ukazuje to přesvědčení, že se jim toto médium líbí více. Tedy alespoň v podání

jim známého a zřejmě i příjemného hlasu. A také to dětem dává určitou „úroveň myšlení“ a vnímání právě toho, o čem jsem se již zmiňovala. Jsou schopni velice citlivě rozlišit, kde jsou stanovené hranice jak u rodičů, tak u učitelů i jiných lidí a vrstevníků.

otázky č.3 - **Který z těchto médií máte nejraději?** a **Který z těchto médií máte nejraději?**

a otázky č.4 - **Který preferujete pro své děti?** a **Který preferujete pro své děti?**

tabulky k otázkám č.3

	Média	Průměrné hodnocení
RODIČE	Kniha	1,56
	Televize	2,52
	CD přehrávač	2,54
UČITELÉ	Kniha	1,32
	CD přehrávač	2,36
	Rádio - rozhlas	2,73

	Média	Počet respondentů
RODIČE	Kniha	25
	Televize	25
	DVD přehrávač	17
UČITELÉ	Kniha	22
	Televize	16
	Rádio - rozhlas	11

tabulky k otázkám č.4

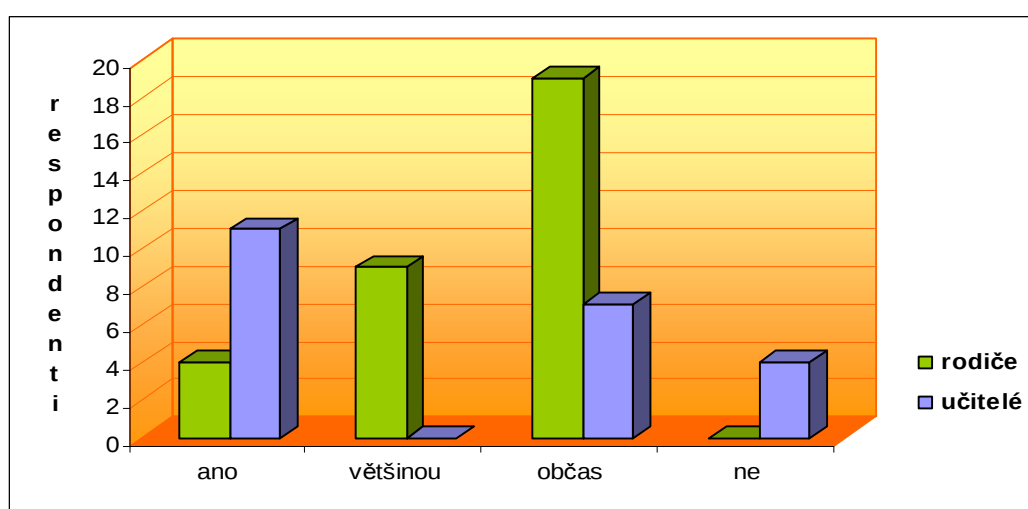
	Média	Průměrné hodnocení
RODIČE	Kniha	1,1
	MP3 přehrávač	2,5
	Video	2,67
UČITELÉ	Kniha	1,23
	CD přehrávač	2,19
	DVD přehrávač	2,33

	Média	Počet respondentů
RODIČE	Kniha	29
	Televize	23
	DVD přehrávač	17
UČITELÉ	Kniha	22
	CD přehrávač	16
	Video	15

Preference médií není v těchto otázkách stejná. Na „plné čáře“ vyhrává KNIHA. Pokaždé je na prvním místě. Jak u rodičů, tak i u učitelů. V průměrných hodnoceních má rozpětí již od 1,1 do 1,56. Pro sebe rodiče na druhé místo zvolili TELEVIZI, ale u preferencí pro své děti ji neurčili. Na prvních třech místech se nevyskytuje ani u rodičů ani u učitelů. Obě skupiny dospělých určily jiná média. I přesto TELEVIZI určilo 23 rodičů, ale žádní učitelé. Ti preferují spíše video.

Zde si mohou určovat sami, co dětem pouští a záleží jen na jejich „vhodném“ výběru. To samé je u ostatních médií, která zvolili. Také u DVD či CD přehrávače lze určovat, na co se budeme dívat. Sami udáváme žánr, záleží pouze na našem výběru.

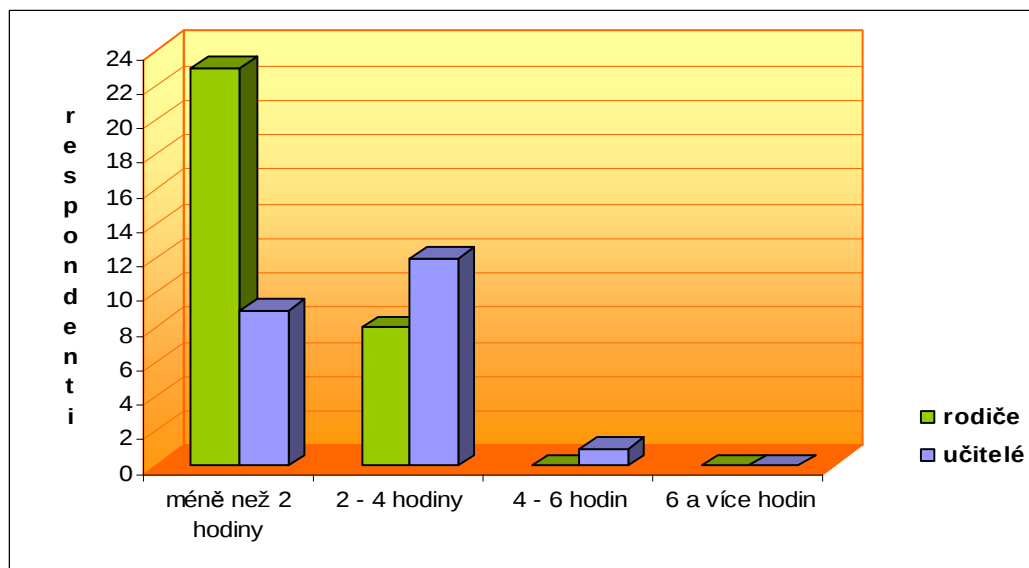
otázky č.10 a 7 - **Díváte se na televizi s dětmi?** a **Díváte se na televizi s dětmi?**

V tomto grafu je vidět, jak obě skupiny určily tyto možnosti. Učitelé se s dětmi dívají na televizi více a také více určují, na co se budou společně s dětmi dívat. Také je pravda, že děti toto rozhodnutí respektují a většinou ani více nevyžadují. Tedy pokud k tomu nemají prostor a nejsou k takovému vyžadování vedeny doma. Pak hodně záleží na osobnosti učitelky, jak se s tím „popere“.

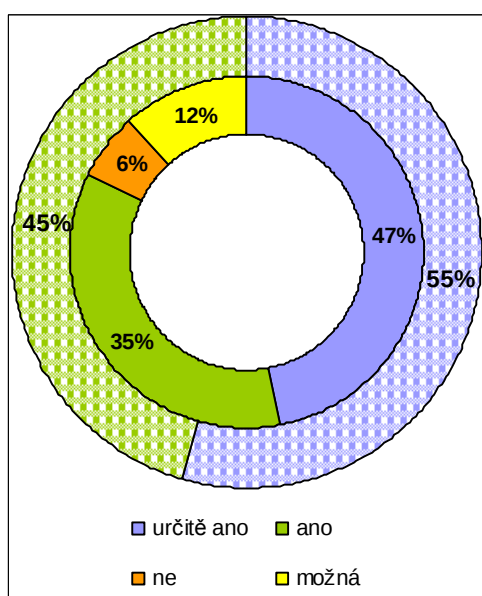
otázky č.13 a 9 - **Kolik hodin denně stráví Vaše dítě před obrazovkou (televize, počítač)?** a **Odhadněte, kolik hodin denně stráví předškolní dítě před obrazovkou (televize, počítač)?**

Zde v níže uvedeném grafu vidíme, že rodiče odhadují čas, který jejich ratolesti tráví před obrazovkou jako MÉNĚ NEŽ 2 HODINY, zato někteří učitelé jsou jiného názoru. 12 z nich si myslí, že je čas dětí strávený před obrazovkou je 2 - 4 HODINY. 9 z učitelů se přiklání ke většině rodičů a to k první variantě.

otázky č.16 a 10 - **Myslíte si, že má televize vliv na vývoj Vašeho dítěte?** a **Myslíte si, že má televize vliv na vývoj předškolního dítěte?**

Vnitřní kruh zobrazuje procentuální zastoupení u rodičů a vnější u učitelů. Velmi zajímavé je, že učitelé volil pouze dvě varianty, které jsou relativně totožné. Rodiče vesměs také, ale i malé procento zvolilo jinou z možností než jak to bylo u učitelů.

vysvětlivky:

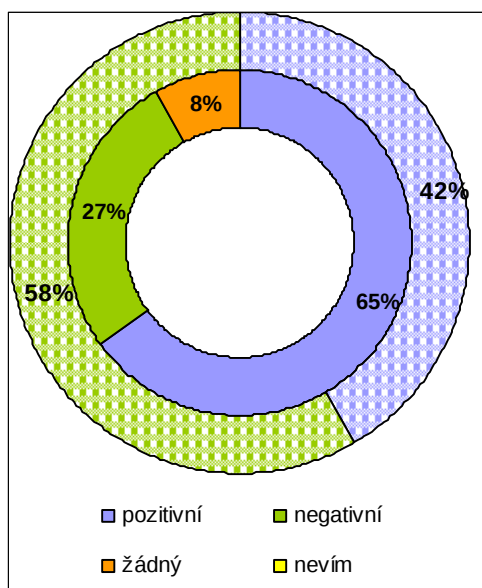
vnitřní kruh - **RODIČE** - plné barvy

vnější kruh - **UČITELÉ** - šrafované barvy

Tuto otázku doplňuje další, jež byla respondentům položena.

a také otázky č.17 a 11 - **Jaký vliv televize podle Vás má?** a **Jaký vliv televize podle Vás má?**

Graf je založen na stejném základu jako předchozí. Vnitřní kruh patří odpovědím rodičů a vnější učitelů. U učitelů převažuje spíše NEGATIVNÍ možnost, naopak u rodičů POZITIVNÍ. Nelze určit, který z těchto vlivů se na dětech projeví. Toto je pouze názor jednotlivců, kterým se nejspíše sami řídí a buď jej podporují nebo naopak vyvracejí. Doufejme jen, že to na děti bude mít vliv kladný a znalosti, které získají, uplatní ve svém reálném životě.

vysvětlivky:

vnitřní kruh - **RODIČE** - plné barvy

vnější kruh - **UČITELÉ** - šrafované barvy

Asi se opravdu jednoznačně nedá říci, zda je vliv kladný či záporný. Ale měli bychom se snažit ten negativní vliv omezit. Nikdy jej nemůžeme úplně odstranit. To je nemožné, ale pokud k tomuto problému budeme přistupovat zodpovědně, bude se dařit jej minimalizovat a o to jde především!

3. Stanovené hypotézy a jejich výsledky

Hypotéza PRVNÍ

V dnešní době děti dávají přednost televizi před jinými médii.

Tato hypotéza se mi nepotvrdila. Z předcházejících výsledků, jež vyšly v dotaznících děti televizi mají rády, ale není u nich na prvním místě. Z prvních dvou otázek, jež byly položeny rodičům i učitelům je preferovaná především kniha. Procentuální zastoupení je vysoké.

Hypotéza DRUHÁ

Rodiče mají zájem děti usměrňovat v oblasti výběru pořadů.

Tato hypotéza se výzkumným šetřením potvrdila. Dotazovaní rodiče zaznamenali odpovědi, jež s touto tezí souhlasí. Velké množství rodičů se zajímá o škálu pořadů, jež jejich dítě sleduje. Projevilo se to v odpovědích např. na otázky číslo 9, 10, 13, 14, 15 i 18. Obzvláště 18. otázka je položena záměrně. Volná odpověď rodičů vypovídá, zda znají názvy pořadů, na které se jejich děti dívají. Příjemně mne překvapily výsledky této hypotézy a zároveň potěšily.

Hypotéza TŘETÍ

Učitelé znají problematiku mediálního působení. Seznamují děti se všemi médii bez preferencí.

Tato hypotéza se mi též potvrdila. Nejen z tohoto výzkumného šetření, ale také v praxi. Mnou navštěvované praxe byly z tohoto pohledu profesionální. Naopak jsem velice ráda, že učitelé vyzdvihují „ovlivnitelná“ média. Ta, která lze vypnout, zapnout a nastavit podle našeho výběru. Zde je velké pole působnosti a záleží na osobnosti učitelky a jejím posouzení.

V první z hypotéz jsem byla velice skeptická. Moje názory se v tomto případě neshodují s výsledkem výzkumného šetření. Z toho naopak vyplývá, že rodiče i učitelé se touto otázkou vlivu médií zabývají. Je správné, že o tento problém je zájem ze strany rodičů i učitelů.

IV. ZÁVĚR

Vzhledem k rozšířenosti médií, není divu, že rodiče děti nechávají, aby se více dívaly na televizi, než učitelky, což je pochopitelné. Učitelé mají na televizi jiný názor také proto, že v mateřské škole není prostor. Velice málo se užívá těchto médií. Proč? Učitelství je povolání. Je jejich prací, nebo chcete-li zaměstnáním. I z tohoto důvodu, a také proto, že mají určité vzdělání, se děti ve školkách na tato média zatím moc nedívají. V mateřské škole učitelé dbají o děti, pečují o jejich životní pohodu, psychický a fyzický rozvoj. Je to jejich „povinnost“. Ale když pak přijdou domů a najdou své ratolesti, jak sedí na pohovce a upřeně se dívají na Esmeraldu, Kobru 11 nebo Dawsonův svět, jsou schopni televizi vypnout a věnovat se ještě jim? Nevím. Asi záleží na tom, jak moc mají „učitelství v krvi“. A zda ještě mají sílu, když celý den, celý týden, celý rok, dva, tři se snaží vychovávat ještě dalších 30, 60 nebo i více dětí jiných rodičů. Určitě to také úzce souvisí s jejich osobností a jejich duševní a tělesnou pohodou. Je plno faktorů, které nelze tak snadno určit. Další významnou roli také hraje, jak oni sami byli vychováváni svými rodiči, prarodiči, vrstevníky a ostatním okolím. V tomto případě už se dostáváme do psychologie osobnosti a dalších disciplín, o kterých tato práce úplně není, ale přesto s nimi úzce souvisí.

Mohla bych psát o kompetencích a o predispozicích k tomuto povolání, ale to sem opravdu nepatří. Pouze částečně, což si snad každý z nás uvědomuje. Měly bychom. A také bychom měly brát v potaz a uvědomit si, že nejen my, ať jako učitelé nebo jako rodiče, působíme na své děti. Měly bychom je seznámit s okolním světem a s tím, co se zde děje. Jak dobrého, pozitivního a správného, tak i špatného a negativního. Oba pohledy by měly být realistické a pro děti každého věku srozumitelné a pochopitelné tak, aby z nich vyrostli lidé, kteří se o sebe budou umět postarat a budou se ke světu a ke všem, co na naší planetě je, chovat tak, abychom zde mohly pobývat ještě dlouhou dobu, bez ošklivostí a nepříjemných dějů.

Co si říci závěrem? Situace není tak hrozná, jak jsem se domnívala. Negativní vliv existuje, ale pořád ještě převažuje ten pozitivní. Rodiče své děti

chrání před nástrahami mediálního světa. Dávají jim možnost poznat tento svět a minimalizují právě negativní nástrahy.

Snad tento postoj dlouho vydrží. Věřme tomu a společně se o to snažme.

*citát: „Teprve až se televize stane starou technologií,
opravdu porozumíme jejím skvělým vlastnostem a oceníme je.“*

- 1967

(6:260)

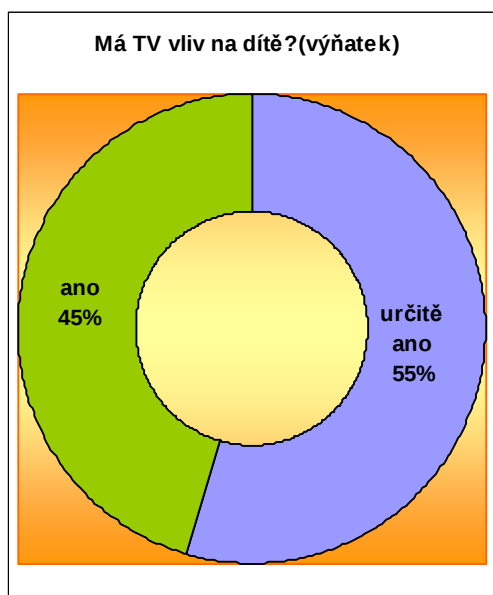
POUŽITÁ LITERATURA A JINÉ ZDROJE

1. Bertrand, Y.: **Soudobé teorie vzdělávání**, PORTÁL, Praha 1998
 2. Burton, G., Jiráček, J.: **Úvod do studia médií**, Barrister, Principál, Brno 2001
 3. Helus, Z.: **Dítě v osobnostním pojetí**, Portál, Praha 2004
 4. Jiráček, J., Köpplová, B.: **Média a společnost**, PORTÁL, Praha 2003
 5. Keller, J.: **Abeceda prosperity**, DOPLNĚK, Brno 2003
 6. McLuhan, M.: **Člověk, média a elektronická kultura**, Jota, Brno 2000
 7. Reifová I. a kol.: **Slovník mediální komunikace**, PORTÁL, Praha 2004
 8. Somr, M.: **Úvod do metodologie a metod výzkumu**, České Budějovice 2006
 9. Vlastník J.: **Televizní násilí a zákon**, VOTOBIA, Olomouc 2005
 10. Wágner, I.: **Televizní zprávy-psychický nátlak?**, Argo, Praha 1997
-
- <http://www.ceskatelevize.cz/program/search.php?advanced=1&andf=Poh%E1dkov%E1%20p%F9da&nazvyf=1&aktualnif=1&archivf=1>
 - <http://www.ceskatelevize.cz/program/search.php>
 - <http://prepni.atlas.cz/tv/>

PŘÍLOHY

příloha číslo 1.

graf z otázky číslo 10. (viz. strana) - [DOTAZNÍK PRO UČITELE](#)

Respondentům předkládané formy dotazníků:

příloha číslo 2.

DOTAZNÍK PRO RODIČE		ANONYMNÍ
pohlaví: muž - žena	věk:	věk dítěte:

1. Co u Vás doma převažuje:
a. čtení pohádek
b. poslouchání pohádek na kazetě, CD
c. sledování pohádek v televizi

2. Co Vaše dítě spíše vyžaduje:
a. čtení od Vás rodičů
b. poslech rádia, CD
c. sledování televize (myslí se jakékoli médium založené na pohledu)

Vyberte čtyři možnosti a seřadte podle oblíbenosti:

3. Který z těchto médií máte nejraději? knihy radio - rozhlas televize video CD přehrávač MP3 přehrávač DVD přehrávač jiné (vypíšte) - _____	4. Který preferujete pro své děti? knihy radio - rozhlas televize video CD přehrávač MP3 přehrávač DVD přehrávač jiné (vypíšte) - _____
---	--

5. Který program sledujete nejčastěji ? (jeden z výběru)

Vy: ČT1 ČT2 NOVA PRIMA	Vaše dítě: ČT1 ČT2 NOVA PRIMA	společně: ČT1 ČT2 NOVA PRIMA
---------------------------------	--	---------------------------------------

označte tvrzení, které na vás "sedí" (lze i více)

6. Televizi zapínám: a. kdykoliv mě napadne b. vytipuji si pořady a na ty se poté dívám c. hlavně večer	d. ani si nevšímnu, že je puštěná e. nikdy ji nezapínám f. televizi nemám
---	---

Vyberte vždy pouze jednu odpověď

7. Televizi používám:
a. jako zvukovou kulisu
b. jako relaxaci - sedím u ní, ale nesleduji děj
c. sleduji určitý pořad a soustředím se na něj

8. Dětem ji pouštím:
a. kdykoliv si řeknou
b. po vzájemné dohodě
c. jen tak kdy mne napadne
d. když si od nich potřebuji odpočinout
e. pouští si ji sami, nehlídám je

9. Jak často se Vaše děti dívají na televizi ?
a. denně
b. jednou za dva dny
c. dvakrát týdně
d. jednou týdně
e. méně než jednou týdně
f. nevím

10. Díváte se na televizi s dětmi?
ano většinou občas ne

11. Kde mají Vaše děti možnost používat počítač?

- a. doma
- b. u známých
- c. v MŠ
- d. zájmová činnost (kroužek)
- e. nemá možnost
- f. nevím

12. Jak často používají počítač (pro zábavu - hry)?

- a. denně
- b. jednou za dva dny
- c. dvakrát týdně
- d. jednou týdně
- e. méně než jednou týdně
- f. nevím

13. Kolik hodin denně stráví vaše dítě před obrazovkou (televize, počítač)?

- a. méně než 2 hodiny
- b. 2 - 4 hodiny
- c. 4 - 6 hodin
- d. 6 a více hodin
- e. nevím

14. Na co necháváte své děti dívat? (žánr)

výberte nejvýše 6 možností

a. pohádky	d. sci-fi	g. reality show	j. dobrodružné	m. sportovní	p. hudební
b. detektivní	e. telenovely	h. komedie	k. akční	n. naučná	q. zpravodajství
c. historické	f. soutěže	i. horor	l. přírodovědné	o. reklama	r. večerníček

15. Hovoříte s Vašími dětmi o sledovaném programu?

- a. před programem
- b. v průběhu programu
- c. po skončení programu
- d. používají
- e. vůbec

16. Myslíte si, že má televize vliv na vývoj Vašeho dítěte?

- a. určitě ano
- b. ano
- c. ne
- d. možná
- e. nevím

17. Jaký vliv televize podle Vás má?

- a. pozitivní
- b. negativní
- c. žádný
- d. nevím

18. Jaký je oblíbený seriál, film, televizní pořad Vašeho dítěte? (vypíšte)

Všechny informace budou pouze anonymně zpracovány.

Výsledky budou tvořit součást mé bakalářské práce. Jinak použity nebudou.

Přeji krásný zbytek dne a ještě jednou díky za Váš čas.

Hanka Szoljayová
studentka PF-JČU

příloha číslo 3

DOTAZNÍK PRO UČITELE/KY

ANONYMNÍ

pohlaví: muž - žena

věk:

let praxe:

1. Co převažuje před spaním:

- a. čtení pohádek
- b. poslouchání pohádek na kazetě, CD
- c. sledování pohádek v televizi

2. Co děti v MŠ spíše vyžadují:

- a. čtení od Vás
- b. poslechl rádia, CD
- c. sledování televize (myslí se jakékoli médium založené na pohledu)

Vyberte čtyři možnosti a seřadte podle oblíbenosti:

1 - nejvíce oblíbený 4 - nejméně oblíbený

3. Který z těchto médií máte nejraději?

knihu	CD přehrávač
radio - rozhlas	MP3 přehrávač
televize	DVD přehrávač
vklebo	jiné (vypíšte) - _____

4. Který preferujete pro děti v MŠ?

knihu	CD přehrávač
radio - rozhlas	MP3 přehrávač
televize	DVD přehrávač
videco	jiné (vypíšte) - _____

5. V jakém intervalu používáte televizi jako prostředek pro "výuku"?

a. jednotýdenní	d. šestitýdenní
b. dvoutýdenní	e. delší
c. měsíční	f. nikdy

6. Jaké pořady vybíráte pro děti v MŠ? (žánr)

vyberte nejvýše 6 možností

a. pohádky	d. sci-fi	g. reality show	j. dobrodružné	m. sportovní	p. hudební
b. detektivní	e. telenovely	h. komedie	k. akční	n. naučné	g. zpravodajství
c. historické	f. soutěže	i. horor	l. přírodovědné	o. reklama	r. vočomíček

7. Díváte se na televizi s dětmi?

ano většinou občas ne

8. Hovoříte s dětmi o sledovaném programu?

a. před programem	d. později
b. v průběhu programu	e. vůbec
c. po skončení programu	

9. Odhadněte, kolik hodin denně stráví předškolní dítě před obrazovkou (televize, počítač)?

a. méně než 2 hodiny	d. 6 a více hodin
b. 2 - 4 hodiny	f. nevím
c. 4 - 6 hodin	

10. Myslíte si, že má televize vliv na vývoj předškolního dítěte?

a. určitě ano	d. možná
b. ano	e. nevím
c. ne	f. jiný názor - _____

11. Jaký vliv televize podle Vás má?

a. pozitivní	c. žádný
b. negativní	d. nevím

Všechny informace budou pouze anonymně zpracovány.

Výsledky budou tvořit součást mé bakalářské práce. Jinak použity nebudou.

Přeji krásný zbytek dne a ještě jednou díky za Váš čas.

Hanka Szolgayová
studentka PF-JČU